

ABONAMENTUL:

Un an . . . 28 — Cor.
 6 luni . . . 14 —
 3 luni . . . 7 —
 1 lună . . . 2-40 —

Pentru România și
 străinătate:

Un an . . . 40 — franci

Telefon

Orău și interurban
 Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
 și ADMINISTRAȚIA
 Strada Zrinyi Nrul 1. a.

INSERȚIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.

Mulțămite publice și Loc
 deschis costă șirul 20 fl.

Manuscriptele nu se în-
 napoiază.

Impertinență jidano-maghiară

Intr-o vreme se părea că veninul șovinismului distrugător se mai potolise. Strătele lui, întetite și de sete și de groază, domoleau pe măsură ce noi slăbeam rezistența în fața năvalei care nizuia spre școala spre biserică și spre toate terenele etnei noastre naționale.

Acum când prin surpriză cade atentatul vicelan asupra bisericii românești greco-catolice, pe care alte generații fără înștiințare de neam au știut-o apăra, vrăjășul se miră, totuși, de hotărârea noastră. Îngățul lui de mișelescă protestare, de sfidă și cinică revoltă se ridică spre cel unde Dumnezeu exclusiv al maghiarilor prezidează la formarea unei națiuni unitare!

Ziarele din capitala jidovitei și scumii noastre patrii se întrec în ura lor față de toate manifestările noastre de viață — chestia episcopiei, ca și a teologilor dela Oradea, a răscolit în sufletele pintenților perciunaților gazetari ai Budapestei instinctul șovinismului în forma lui elementară.

„Budapești Hirlap“, care de atâteaori înșese recordul în ceea ce privește violența de limbaj și bogăția de epitete a fost lăsat mult în urmă de „Pești Hirlap“ în lunile din urmă.

Ca să nu-și uite năravul, acum se face a se împiedica de un alt așezământ românesc din Oradea-mare, datorit „tinerimei române greco-catolice“ de Leopold II. E vorba de internatul tinerimei.

Nu se mulțumește să amintească cu duioșie cetitorilor săi clipele mărețe când, în vremea episcopului Pavel, bravii maghiari din Oradea au devastat această instituție românească și locuința episcopului însuși, ci protestează dulce împotriva îngăduinței vinovate a guvernelor maghiare față de noi:

„... Maghiarii orădani, încă de atunci, știau foarte bine ceea ce guvernele maghiare nici acum nu vor să știe: că acest institut valah de educație, care se răsfață în locul cel mai cinstit al orașului, în fața casei comitatului, în apropierea imediată a fostei case orășenești și în apropierea podului italian și sfidează orice ochiu maghiar, este cel mai însemnat și cel mai primejdios cuib al daco-românismului din Ungaria. Aici se crește în spiritul trădării de patrie, potrivit dispozițiilor cari și azi persistă ale maghiaro-fobului Leopold al II-lea, ca dușmani turbați ai neamului și statului nostru micii moți cu fața oacheșă și ochii scântecitori“.

Se înțelege, aici se crește, aici se adăpostesc câțiva dintre micii moți, cari în lipsa școlii românești învață, în limba lui Arpád, de care nu știm dacă civilizația omenirii va fi având lipsă; știm însă atâta, că noi n'avem nici o trebuință de ea! Acolo, în acel așezământ, care poate să sfideze, o credem, dar numai ochii popoarelor dușmane civilizației, cresc tinerii noștri căzuți pradă siluitoarei culturi maghiare — și, se înțelege, cresc pentru neamul lor și pentru patria, care îndată ce e numai maghiară încetează de a mai fi și românească!...

Limbajul acesta descrăcat, care țiu-

tește să aprindă împotriva-ne ura poporului maghiar, spre a mai prelungi domnia aristocrației întovărășită cu jidovimea, nouă nu ne deșteaptă decât disprețul și hotărârea de a-l palmui la fiecare pas.

Cunoaștem noi apucătura aceasta de a lovi și a țipa totodată. Când un atentat mișelesc se îndreaptă, cu cea mai aziatică furie, împotriva bisericii noastre, împotriva limbii, împotriva existenței noastre ca neam, se ridică, în acelaș timp, strigătul de alarmă împotriva primejdiei românești... Dar asta mai însemnează și aceea, că celce atacă nu e destul de sigur de sine. Dușmanii noștri ne cunosc puterea pe care noi nu știm s'o vrem!... Încă n'am încercat cu toi dinadinsul să ne scuturăm de povara, care ne îngreunează pașii și ne ține fruntea plecată!

Ziarul maghiar atribuie mai departe acestui institut onoarea de a fi dat neamului nostru pe „cei mai sălbateci agitatori“:

„Cu duzina îi trece acest institut pe cei mai sălbateci agitatori partidului național român sau mai bine zis partidului daco-român vânzător de patrie. Intre zidurile lui au crescut frații Lucaei... Tot internatul l-a creiat și pe Iuliu Maniu, pe care-l putem cunoaște foarte bine din rolul său de oaspe politic al Budapestei...“

*

Cum îl prindea mirarea zilele trecute pe „Magyarország“ la știrea că 5000 de români sătmăreni, cari în covârșitoarea lor majoritate și-au pierdut graiul strămoșesc — se ridică împotriva episcopiei contelui Zichy, tot asemenea s'o lăsăm și pe ceastalaltă broască să-și orăcaie indignarea că din fii neamului nostru școala maghiară, cu toate mijloacele ei moderne nu poate scoate

Edmondo de Amicis

Din Viața Militară

Sentinelă

Trad. de Jean Antohi

Era una din ultimele nopți din ianuarie; ninsoa; străzile și piețele orașului, pragurile și terasele caselor, arborii grădinilor, totul era înălbit, scoperit, îngropat în zăpadă; fulgii cădeau încet-încet — mari și deși iar pe stratul de zăpadă — dealungul zidurilor, abia se făcea o urmă și pe dată dispărea. Felinarele dela colțul străzilor dădeau o lumină slabă și tristă; la răspântiile străzilor, orișicât s'ar fi uitat cineva înainte sau îndărăt, la dreapta sau la stânga, nu ar fi văzut nimic; în toate părțile o tăcere adâncă, s'ar fi simțit chiar și căderea fulgilor.

Era una din acele nopți, în care cine se găsește din întâmplare, afară din casă, se grăbește să se întoarcă: umblă pe lângă zidurile caselor cu pași repezi și tăcuți, ca o fantasmă ascunsă, cu ochii în pământ, cu pălăria trasă pe urechi până la nas, cu gâtul băgat între umeri, cu gulerul hainei ridicat, cu o mână băgată în mânica celeilalte, încovoiat și sgribulit; intră pe poartă cu capul plecat în jos, urcă scările lovind cu putere picioarele înghețate și scuturându-și hainele pline de zăpadă vază grăbit cheia în broasca ușei, intră în casă, își scoate pălăria, aruncându-și haina la întâmplare, împinge — în fața căminului — primul scaun ce

îi iese în cale — se trânteste pe el cu un picior deoparte și altul de alta, se așază în fața focului și stă acolo, se încălzește, atâta focul, fumând încet dintr'o țigară și scormonind cenușa cu cleștele, bolborosește din când în când: — Ce vreme!

Una din acele nopți în cari — chiar și bărbatul neîndrăgostit și indiferent, își apropie — puțin mai mult ca de obicei — scaunul lui de acel al nevastei lui; și celibatarului îi trec prin minte în mod fantastic bucuriile intime și liniștite ale unei familii și renunțând la obișnuitele plimbări fără nici o noimă, intră de cu vreme în plapomă, se învrtește puțin ca să-și facă loc mai bine, își scoate mâna afară numai atât cât îi e necesar să țină cartea și, citite două, trei pagini, adoarme încet-încet, gustând căldura și odihna și gândindu-se la săracii cari tremură de frig și cari n'au nici pat, nici casă. Era una din acele nopți în cari viața unui oraș se restrânge toată în jurul căminului familiar, unde obișnuitele întâlniri între familie și amicii mai intimi se prelungesc peste ora obișnuită, până ce copiii cuprinși de somn și căscând, trag încet-încet de fusta mamei, aducându-i de pătișorul care-l așteaptă, ducându-se apoi la culcare cu gândul voios la marea bătălie cu bulgării de zăpadă pe care o vor face în ziua următoare.

Era una din acele nopți în cari cele mai vii dorinți sunt trei — cum zice cei fugiți; un chip iubit, o carte frumoasă și un păhăruț bun.

Toți, chiar și cei mai săraci, găsesc în aceste nopți, adăpostul unui acoperământ, a unui culcuș

și puțin foc; toți găsesc adăpost contra zăpezii, cel puțin când zăpada cade de par'că voiește să îngroape casele; toți se odihnesc, toți dorm, toți afară de sentinela pentru care nu-i adăpost, nici foc, nici odihnă, ci numai o singuratică gheretă de lemn, o manta groasă da postav și „parola“ caporalului.

Priviți colo jos, în fundul acelei piețe înălbită de zăpadă, ce se întinde în jurul patru rânduri lungi de lampioane, lângă poarta mare a acelu palat negrit, cu colosale forme antice, cu largile-i ferestre luminate; priviți și în acea gheretă, acel om încotroșnat, drept și nemișcat ca o umbră de marmură. E de mai multe ceasuri acolo nemișcat, mut, cu mâna dreaptă întepenită pe patul puștei înghețat și cu picioarele în zăpadă, cu ochii plecați în jos și fixi de par'că număra fulgii mari ce cad în jurul lui. Din vreme în vreme ochii i-se închid, capul i-se pleacă încet-încet pe umăr; imediat însă o voce lăuntrică îl dojeneste — și atunci ridică îndată fruntea — își deschide pleoapele făcându-și ochii mari și-i învrtește de jur împrejur repede și mai cu băgare de seamă, ca și cum ar voi să compenseze conștiința lui de acel moment de moleșală și nemișcare. Priviți-l toți, chiar și cei mai săraci, au casă, puțin foc, un pat, — toți, el n'are.

Aceste gânduri le frământam în minte, într-o noapte de sfârșit de ianuarie stând de gardă cu vre-o 40 de soldați, tocmai în acea piață și în palatul acela. Și mă plimbam așa gândindu mă, măsurând — nu departe de poartă — cu pași înceteți

vânzători de neam, ci „vânzători de țară“, cum zice ea.

Pentru noi pășirea solidară a miilor de credincioși sătmăreni împotriva episcopiei îndrăsnețului și încă nepedepsitului de Dumnezeu conte Zichy e un exemplu prețios, un îndemn la rezistența cea mai hotărâtă, cea mai sălbatică, la rezistența care cere jertfa cea mai de pe urmă!

Ea este un memento pentru acei intelectuali ai Bihorului — preoți și învățători — cari încă n'au renunțat la complicitatea vânzării de neam cu călugărul prea îndrăsneț chiar față de blândețea și îndelunga răbdare românească...

Bărbăția celor modești ai noștri, ca și furia spunegândă a dușmanului, pe care-l pândim cum ne pândeste — sunt pentru noi edificatoare.

În special în chestia episcopiei greco-catolice maghiare, mult așteptate de civilizație, nu s'a rostit încă din partea noastră cuvântul din urmă.

Deocamdată impertinența și urletele presei jidano-maghiare ne fac onoare.

Ziarele vieneze despre criza din Ungaria. Toate ziarele vieneze declară căderea guvernului ungar ca fapt împlinit. „*Neue Freie Presse*“ scrie în numărul său de ieri următoarele:

În douăzeci și patru de ore va urma cu siguranță decizia M. Sale în chestia crizei politice din Ungaria. Se colportează știrea, că *M. Sa va decide în defavorul punctului de vedere al guvernului ungar.* După aceasta va urma adevărata criză de guvern, cabinetul lui Khuen își prezintă demisia, pe care *M. Sa o va primi.* Ieri primul-ministru Khuen s'a reîntors la Budapesta, pentru ca să comunice colegilor lui miniștri rezultatul călătoriei la Viena, iar azi, miercuri, *el va pleca din nou la Viena și dacă în timpul acesta nu se va întâmpla vre-o întorsătură oarecare, va isbucni adevărata criză de guvern.* O întorsătură ar fi posibilă numai în cazul dacă contelui Khuen i-ar succede să scape de sub obligamentul ce l'a luat asupra lui față de partidul *kossuthist.* Ca urmaș al contelui Khuen se amintește *Lad. Lukács și Alex. Wekerle,* însă până acum nu se știe nimic sigur.

„*Reichspost*“, marele organ al creștinilor-sociali din Austria afirmă, că rezultatul călătoriei lui Khuen la Viena este *absolut negativ.* În Viena i-s'a spus, că *în chestia drepturilor majestatiche nici un compromis nu poate avea loc.* Dacă primul-ministru ungar voiește să fie sincer și loial, atunci i-se impune datoria, să comunice partidelor ungurești, că *el n'a fost autorizat să facă promisiuni și, că nu poate împlini promisiunile făcute.*

„*Neues Wiener Tagblatt*“ primește știrea că între guvernul ungar și între ministrul comun de războiu, Auffenberg, într'adevăr există un raport foarte încordat, care poate avea grave urmări. Încordarea aceasta a fost provocată prin faptul, că răspunsul său la nota ministrului de războiu prim-ministru ungar nu a trimis-o ministrului de războiu, ci deadreptul M. Sale monarhului. În această procedură a contelui Khuen, ministrul de războiu, vede o intențiune oarecare. Ziarul crede, că factorii competenți se vor nizu să aplaneze pe cale pacinică aceste neînțelegeri, dar trebuie constatat, că într'adevăr *situația este foarte critică.*

Pretențiunile boemilor. *Din Viena primim știrea, că blocul independent al deputaților din Boemia și Moravia a ținut ieri o ședință în chestia reformei militare. În această ședință deputații acestui bloc independent au hotărât să voteze în contra reformei militare, iar în caz, dacă ungarii vor primi dreptul să aplice embleme ungurești pe drapelele regimentelor, atunci și ei vor face tot posibilul pentru ca să obțină și ei acest drept pentru regimentele din Boemia, Moravia și Silezia.*

Tisza despre amestecul Austriei. Ziarul „*Neues Wiener Abendblatt*“ publică în numărul său de ieri un interview cu cont. Ștefan Tisza despre conflictul iscat în chestia chemării rezerviștilor. Între altele cont. Ștefan Tisza a declarat următoarele:

Eu sunt de părere, că în cazul acesta există o *neînțelegere* (?) și, că de astădată Austria nu are dreptul de a se amesteca și nici motive de îndoieli. În înțelesul legii din 1867 Ungaria și-a rezervat și dreptul de a interpreta legea despre chemarea rezerviștilor, deci chestia aceasta este o chestie internă a Ungariei. Opinia publică și factorii competenți din Austria ar face bine, dacă s'ar nizu să resfire neînțelegerea ivită, de oarece în caz contrar *ei au zădărnicit orice regim 67-ist în Ungaria.*

o mică distanță din piața albă de zăpadă, și aruncând ochii din când în când în sus, la ferestrele luminate, de unde îmi venia la urechi o armonie confuză de flaute, viori și un șgomot surd și greoi de pași schimbați în cadență pe o vastă dușumea.

Apoi priveam într'un vestibul mare la candelabrele scîlbitoare de cristal și la tapetele și vasele de flori răspândite pe dușumeaua de marmură și la pereții acoperiți cu embleme; și înaintea mea, între mine și poartă, un convoi de trăsuri de gală ce soseau și plecau, larma birjarilor ce răcneau și un continuu dus și venit de bărbați și dame, alergări grabite la ușile ce erau deschise reverențios, conduceri respectuoase de mână, un fâșăit prelung de haine, desveliri de capete parfumate, complimenter până la pământ, servitori în livre strălucitoare — umblind decolo până colo. Iată vine o trăsura ce poartă o emblemă; se oprește; lacheul se dă jos grabit; toți se îngrămădesc prin prejur; zece mâini se întind spre mânerul ușei; o mână norocoasă o apucă; ușa se deschide; mulțimea celor cari au alergat se desface în două aripi, la dreapta și la stînga; găturile se lungesc, privirile se ațintesc; apare un cap, un picioruș, o mână într-o candidă mânășă; o altă mână din muțime se întinde și o strâmbă timid de vârful degetelor! — jos piciorușul — încetșor, — cu băgare de seamă, — încă puțin, puțin încă — piciorușul e la pământ. O! drăguțul! Vai, dacă ar fi atins un fulg de zăpadă! Dar, a rămas acățată coada rochiei. O! nenorocire! S'a fi acățat de vre-un cui! Repede, alergați, în doi, trei, patru... — unde s'a acățat? — aci — nu — acolo — încetșor — cu băgare de seamă — delicat — cantă, — cantă — ah! tăia. Coada e liberă, bucățica a rămas jos, ea e în pi-

cioare. Minunată figură! Faceți loc, înapoi, priviți-o. O glugă indiscretă nu arată ochiului de cât puține trăsături din acea drăgălașă față; o față de în-geri.

Un pardesiu gelos fură avidelor priviri, umerii și brațele albe ca zăpada; dar lasă să se ghi-coască, sub falduri, formele: și sunt divine! Frumoasa figură înainteașă încetșor, sveltă — pune piciorul pe scară — se mai vede încă puțin din haină — dispăre. Păcat! Dar ochiul minții o urmărește în mijlocul mulțimei îmbătată de acele saloane șgomotoase; printre celelalte capete frumos împodobite de pietre prețioase și camelii, ochiul minții, distinge pieptănătura și florile ei și le urmărește în repezile-i sboruri ale dansului, în mijlocul acelei drăgălașe bătaii de priviri ce se provoacă, se caută și fug înșelate, se întâlnesc curajoase și între farmecul abandonărilor ușoare și voluptatea străngerilor pe ascuns, lăncezesc, scânteiază, rog, se acuză, promit, pedepsesc, îngăduesc și fug în nouri.

— Și el e acolo, gândeam eu, sârmanul soldat. E acolo, expus frigului, zăpezii, singur, mut, părăsit, fără o vorbă de încurajare, fără speranță. Colo sus se cântă, se dansează, se râde, se nebu-nește, se bucură de viață în tot farmecul ei arzător și drag, și el, în obscuritatea și singurătatea aceea, e silit să sufere petrecerea ce-i sună la cap și a o compara cu trista lui părăsire, cu obosita melancolie a sârmanei lui inimi. E silit să sufere chipul acelor fețe drăgălașe, acelor persoane, acelor priviri, acelor surisuri, el, care e singur, departe de ai lui, care nu are un chip de femeie care să-i suridă, care nu are o mână prietenească de strâns: dar, care poate, spre marea lui durere, are veșnic întipărită în minte o pieptănătură brună și doi ochi modești cari odată îi făceau să-i tremure ini-

Noul guvern și dizolvarea camerei. *Din Viena ni-se telegrafiază, că noul cabinet va veni cu provizoriul militar și cu înfăptuirea sufragiului universal.*

Noul guvern va primi autorizație pentru imediata dizolvare a camerei și pentru ordonarea alegerilor noi.

Banul Cuvaj în Budapesta. *Pressa croată opozițională se ocupă pe larg de rostul călătoriei banului Cuvaj la Budapesta. Afirmă că banul cu ocazia petrecerii sale în Budapesta, a cerut și a obținut autorizația pentru a uza de mijloace extraordinare cu scopul de a stabili ordinea în Croația.*

Afirmațiunea aceasta încearcă s'o desmintă semioficiosul „*Narodne Novine*“ susținând că într'at nu e nevoe de măsuri extraordinare n'are înțeles să se vorbească despre ele. Scopul călătoriei banului a fost — zice semioficiosul — ca să se înțeleagă cu membrii guvernului maghiar asupra unei chestiuni de mare însemnătate. Acțiunea banului a și avut rezultatul dorit.

Cetățenii din Zagreb au luat măsuri a pune capăt demonstrațiilor cari, de aci înainte li-ar primejdui interesele.

Tot așa ziarul „*Hrvatska*“ oficiosul partidului autonom a cerut aderenților săi să se abțină dela demonstrații. Aceste demonstrații s'au și rărit mult, așa că măsurile extraordinare n'ar avea nici un înțeles acum.

Partidul coaliționist a încercat să se extindă și în afară de Croația, în Dalmația și Bosnia, și formând organizații similare de partid, să unească într'un singur corp pe toți croații și sârbii. În Dalmația partidul sârb a format deja o coaliție cu croații de acolo. Celelalte partide din Dalmația și Bosnia deocamdată întârzie să răspundă apelului coaliției sârbo-croate pe motivul intereselor speciale ce i-ar opri dela acest pas.

Căderea guvernului austriac? În Reichsratul austriac se vorbea ieri, că și primul ministru austriac contele Stürgkh va demisiona. Guvernul austriac nu va putea să treacă reforma militară prin Reichsrat, iar lupta actuală o întrebunțează numai pentru ca să dea demisiei o formă mai frumoasă.

ma plină de dragoste! Ah! în mijlocul acelor capete împodobite cu pietre prețioase și flori, el o visează, el vede acea pieptănătură dragă, fără pietriș scumpe și fără camelii.

— Caporal!

— Ordonăți!

— Cine e soldatul de sentinelă?

— Cutare.

— Dute! — Imi spunea inima: e un recrutar.

Sârmanul recrutar! De puține zile e la regiment și e zăpăcit de noua viață; capul și inima lui sunt încă acasă cu mama și între liniștile obiceiuri ale vieții de până atunci; gândul reîntoarcerii nici nu-i trece prin minte, sau, dacă îi trece e un gând de-o fericire atât de îndepărtată. În regiment nu are încă pretenii; suferă și glumele răutăcioase ale soldaților vechi, și primele greutăți — cari sunt cele mai dureroase — ale disciplinei; nici o vorbă prietenească, nici o vorbă de amic, nici o vorbă afectuoasă, nici un surâs, nimic; vecinic vorbe grosolane, amenințări, fațe urâte. După un alt ceas petrecut acolo, va veni aci obosit și înghețat, plin de frig și de somn, și nu are să aibă decât un lențoliu gol pe care să se odihnească și va dormi un somn neîntrerupt și greoi ca să fie apoi deșteptat cu o lovitură peste picioare sau cu un pumn de zăpadă peste față. Nu are nici puțin foc să-și usuce mantaua, nici o înghițitură de vin; nici chiar puțin tutun și poate... nici chiar un ban cu care să-și cumpere. Ași jura că el în momentul acesta suferă.

Muzica și petrecerea aceea îi fac rău. Vreau să mă încredințez. Voesc să mă duc să văd... Ba nu... Dar pentru ce nu? Ba da! Vreau să mă duc să văd și mă duc; și de ce nu m'ași duce? Ia să vedem! Vreau să mă duc... (Va urma)

Renăscerea religioasă în România

Semne din ce în ce mai numeroase dovedesc că și sub raportul religios ca și sub cel politico-social, România se află într-o continuă prefacere.

Lupta ce se duce pe toate terenurile pentru luminarea publicului și pentru îndreptarea diferitelor organe de conducere morală și materială a poporului, a avut un mare răsunet și în biserică.

Ca o dovadă elocventă pentru aceasta este însăși criza religioasă prin care a trecut România până acum.

Judecând lucrurile la suprafață, această criză dimpreună cu scandalurile regretabile ce au însoțit-o ar putea fi socotită ca un semn de slăbiciune și de decădere în biserică și de fapt asemenea manifestări nu pot trece fără o primejdie a prestigiului bisericii.

Dacă cercetăm însă mai adânc și mai ales în lumina și a altor indicații putem spune, că criza de până acum înseamnă un serios început de regenerare.

Mai întâi este în totdeauna un semn bun când într-o societate neajunsurile încep să fie simțite și să nemulțumească publicul. Este cu mult mai înainte pe calea îndreptării o societate în care răul este declarat fără înconjur și vindecăt, de cât una în care acest rău ar rămânea nevăzut, sau considerat ca ceva inerent organului în care se produce.

Astfel criza de până acuma înseamnă, că sub acțiunea diferiților factori de cultură și de educație din ultimii ani, societatea românească din România a început nu numai să caute și să vadă răul din biserică națională, care până acuma era considerat ca ceva indiferent, ca un rău necesar inerent acestei instituții dar s'a hotărât să-l și îndrepte.

Dar această semnificație a crizei religioase din România capătă tot înțelesul dacă ținem seamă, cum am spus, și de alte indicații.

De câțiva ani în România se manifestă semne ale unui vădit interes pentru biserică și credința națională.

Mișcări pornite din rândurile elitei sociale române, ca și din rândurile intelectualilor și a clericilor arată o preocupare din cele mai vii față de această instituție.

Astfel acum un an înalta societate bucureșteană a pus bazele unei puternice societăți pentru propagarea credinței strămoșești sub numele de „Liga ortodoxă a doamnelor române“.

Ajutată larg de clasa avută și condusă cu o energie și cu o pricepere deosebită, această societate desfășură o activitate cât se poate de salutară împărțind lumina și stimulând credința în cele mai întunecate colțuri. Astfel pe lângă numeroase alte fapte această societate a înființat până acum 15 biblioteci populare religioase.

Alături cu această activitate practică în rândurile clericilor și a numeroși intelectuali civili, care încep să dea atenție din ce în ce mai mare chestiunii religioase se observă o vie frământare.

Discuții religioase, conferințe, publicistică militantă și publicații de doctrină care toate dovedesc, că organizația religioasă, care amenința să se anchilozeze în apatia

ei se mișca provocând o puternică circulație de idei și de simțire în corpul ei.

*

Dar ceea ce este mai lăudabil și care pe noi cei de dincoace, care avem la inimă toate progresele fraților de peste Carpați, nu poate decât să ne bucure, că forurile competente din România și-au dat pe deplin seamă de acest moment astfel că ridicarea sufletească a bisericii la rangul însemnat ce-l are în viața națională va găsi cele mai încercate bunăvoințe și cel mai hotărât sprijin.

Prezintă în această privință o deosebită importanță următoarele cuvinte ale I. P. S. Conon mitropolitul primat din discursul rostit după alegerea sa.

„Biserica regatului român suferă azi de mai multe lipsuri... nu i s'a dat destulă atenție de către cei puternici ai timpului, la toate nevoile reclamate de ea. Nu s'a înlesnit intrarea în ierarhia înaltă a numeroșilor bărbați cu educație teologică, din cari mulți nici nu au mai intrat în cler. Nu i s'a lăsat școlile bisericești sub priveghierea directă a chiriarhilor, precum fusese altădată; nu i s'a înlesnit trimiterea a zecimi de tineri prin diferitele vechi facultăți de teologie ortodoxe, ca de acolo venind bine formați să ajungă cu timpul la conducerea școlilor și afacerilor bisericești; nu i s'a lăsat bisericii libertatea de a-și avea preotul în fiecare sat românesc, dupăcum a fost, ci s'a aglomerat adeseori și câte 7—8 sate într-o singură parohie, cu teritor prea întins sub conducerea unui singur preot, rău plătit și descurajat; nu ni s'a înlesnit școlile bisericești ca să fie științele predate numai de clerici vrednici și conduse tot de ei, ci s'a lăsat să fie până în prezent cu totul laicizate, dând rezultate puțin folositoare bisericii; nu s'a înlesnit prin mijloace atrăgătoare, ca să se poată ocupa de îndată numeroasele parohii vacante, așa că azi am ajuns de avem și până la câte 30 de parohii vacante într-o singură parohie. Și toate acestea sunt căutate tot numai de către vechii parohi, precum pot și ei dovedi, iar poporul rămas ca și fără preot, se sălbătăcește și se corupe văzând cu ochii; nu ni s'au dat predicatorii trebuitori cari să fie bine salariați și dotați cu bibliotecă specială cel puțin în fiecare oraș și județ câte unul ca ajutor preotului, care abia poate dovedi celelalte servicii cerute lui; nu e salariat îndeajuns personalul administrativ și judecătoresc al eparhiilor; nu s'a lăsat întreagă autoritatea episcopilor, așa că astăzi cancelariile noastre au devenit aproape simple birouri de înregistrare și de expediție a cererilor către minister, foarte adeseori rămase fără nici un rezultat, iar autoritatea canonică a episcopilor este redusă prin puterea consistoriilor ale căroră hotărâri adese ori nu pot fi refuzate“.

Aceste cuvinte ale Înalt Preasfinției Sale constituie un întreg program de acțiune care dat fiind înaltele sale calități și energia ce știe desfășura întru realizarea scopurilor laudabile nu ne îndoim că va fi realizat. Spre binele țării și a neamului.

O semnificație deosebită prezintă sub raportul acesta și cuvintele calde ce M. Sa regele Carol le-a găsit pentru biserică și pentru misiunea înaltă a chiriarhilor cu ocazia investiturii mitropolitului primat și al noului episcop de Huși:

„Cunosc înaltele voastre calități și bunătatea inimii voastre și știu că pătruns de această răspundere, vă veți comporta pe seauul mitropolitan cu același zel ca și până acum, pentru a răspândi sentimentele de pietate, de iubire pentru patrie, sădind în inima poporului credința și frica de Dzeu.

Din toată inima eu doresc, că în împlinirea sfintei voastre misiuni, să fiți călăuzit de sentimentul creștin al păcii. Să dea Dzeu, ca să exercitați mulți ani ministerul vostru în deplină sănătate pe seauul de mitropolit al Ungro-Vlației și de primat al României“.

Adresându-se apoi P. Sale episcop de Huși regele României a accentuat în chip deosebit rolul istoric în conservarea și trezirea națională a neamului:

„Veți avea a conduce o dieceză care are un important trecut istoric și care a dat bisericii mai mulți mitropoliți ale căror nume au rămas neuitate în istoria noastră națională.

Acolo și-a îndeplinit misiunea Mitrofan, acest activ elev și colaborator al marelui Dosihleiu al Moldovei în opera sa de tipar al cărților bisericești și care, ajuns mai târziu episcop de Buzeu, a muncit cu atâta râvnă a înlocui cărțile cultului de limba slavonă prin cărți în limba română“.

Față cu asemenea cuvinte care dovedesc un interes atât de viu și atât de înalt pentru ea, având în frunte un chiriarh care-și cunoaște rolul și un mediu nu numai pregătit, dar setos pentru transformarea sufletească a bisericii din România nu ne îndoim că ea va veni cât mai curând.

Turcia nu-și declară condițiile de pace până după alegeri. Ziarul italian „Tribuna“ anunță, că ambasadorul rusesc din Constantinopol l'a vizitat pe ministrul de externe al Turciei, Assim Bey, pentru a cunoaște părerea acestuia despre pașii, cari doresc puterile să-i întreprindă în favorul păcii. Assim Bey însă a încunjunat răspunsul, declarând, că consiliul miniștrilor încă nu s'a ocupat cu chestia aceasta.

În realitate însă în consiliul de miniștri s'a decis, de a nu lua în desbatere înainte de sfârșirea alegerilor propunerea de intervenire a puterilor și de a nu aduce nici o hotărâre cu privire la aceasta, ci de a prelăsa întreagă chestia noului parlament.

*

Mexico și statele-unite. O comunicare a ambasadei mexicane din Viena. Ziarul „Neue Freie Presse“ a primit dela ambasada mexicană următoarea comunicare:

Știrile alarmante despre o intervenție a statelor unite în afacerile statului Mexico, sunt în contradicere cu asigurările date de guvernul american. Acesta a declarat, că păstrează pentru guvernul mexican cea mai mare bunăvoință și cea mai sinceră prietenie și că a dat instrucțiune tuturor agenților săi diplomatici și consulari să desmintă toate știrile despre o intervenție a statelor unite, cari dealtceum nu sunt bazate, nefiind în Mexico nici un curent dușmănos față de străini. Și până acum nu s'a auzit de nici un atentat contra americanilor sau contra altor naționalități, cari trăiesc în număr foarte mare în țară.

Mai multe ziare au anunțat, că ambasadorii Franței, Angliei, Spaniei și Italiei din Mexico au hotărât să pună pe supușii lor sub scutul statelor unite. „Figaro“ din Paris publică acum o depeșă din Mexico, în care se desmintește categoric aceasta știre.

Starea încurcată de acum din Mexico s'a produs prin interpretarea absurdă a principiilor propagate de revoluțiunea anului din urmă. Guvernul va trece însă peste criza în care se află și având puteri destule va ajunge iarăși domn peste situație. Țara cunoaște bine pericolul ce o amenință, dacă încercările revoluționare nu vor fi înăbușite în timpul cel mai scurt. Și prezidentului Madero i-se dă tot șnursul în scopul acesta și o mulțime de voluntari se anunță la armată.

Mișcarea revoluționară n'are nici un caracter politic. Ea favorizează numai jefuirile și are de scop numai un fel de brigantaj. Guvernul statelor Unite are organe și mijloace destule ca să se poată informa, și nu se va lăsa sedus de elementele, cari sistematic caută să producă încurcături.

*

Anarhie în China. Conform știrilor ce se primesc din Nanking și alte orașe ale Chinei, comandantul suprem al trupelor republicane a făcut cunoscut noului președinte, că nu garantează de trupe dacă soldații nu vor primi imediat solda de atâta timp neplătită. Și Sun-Yat-Sen a telegrafiat lui Yuansikai ca imediat să trimită 80 de milioane în Nanking, unde sunt concentrați 100 de mii soldați, fiindcă plățirea soldei nu se mai poate amâna. Visteria statului din Peking însă e goală, iar o sumă așa de mare nu se poate procura în pripă,

prin urmare primejdia în întreaga republică e nemăsurat de mare. În toate orașele soldații continuă cu devastările.

Lor li s'au alăturat mulți cetățeni — pleava orașelor — așa că numărul răsculaților e foarte mare.

În Taotingfu răsculații au devastat industria de tutun engleză și americană, făcând pagube de 10.000 funți, tot așa au devastat și edificiile japoneze.

Japonezii s'au refugiat în edificiul misiunilor. Un tren special a adus în Taotingfu trupe franceze și japoneze, ca să transporte pe francezii în Peking. Un grup de răsculați s'a întors în Peking, pentru a urma cu devastările. Toți au fost prinși și executați.

În Singapur cu ocazia serbării anului nou al chinezilor s'au iscat mari tulburări. Kuli de simțeminte republicane, au atacat în stradă pe manciurieni, voind să le taie cu forța cozile. Mandciurienii s'au împotrivit și astfel s'a născut o sângeroasă hărțuială de stradă, în care mai mulți au fost uciși și vre-o 70 grav răniți.

*

A „cincea armă“ în armata franceză. Din Paris se anunță: Mercuri în conferința miniștrilor președintele Fallières a iscălit proiectul de lege pentru organizarea aviației militare și prin care se votează un credit suplitoriu de 15 milioane franci, pentru înființarea unui regiment aeronautilor, din care sumă un milion se va întrebuința numai pentru secția aviației marine.

O telegramă anunță: Mercuri după amiază ministrul de război a înaintat camerei proiectul de lege în chestia aparatelor militare de aviație. Motivând proiectul a spus între altele, că prin introducerea unei a cincea arme, el nu înțelege înființarea unui nou corp de armată. Contingentul pentru această nouă armă se va recruta din întreaga armată, ofițerii și subofițerii însă se vor putea reintoarce în orice timp la armele lor.

În timp de pace toți, câți sunt aplicați la aviație vor primi anumite favoruri, iar în caz de moarte urmașii primesc toate drepturile, cari le au urmașii celor căzuți în război. Diferitele clase cuprind în sine 8 mașini de împușcat. Pentru anul acesta plănuiește guvernul în scopul acesta cheltuieli de 22 1/2 milioane franci, iar pentru anii următori aproape 25 milioane pe an.

*

Reformele din Grecia. Din Atena se comunică: Venizelos, președintele consiliului și ministru de marină și război, vorbind la Patras a adus laude adunării revizioniste, spunând, că a îndeplinit o operă monumentală.

Primul ministru a vorbit apoi de reformele esențiale introduse în justiție, instrucție publică și internă. A arătat pregătirile militare făcute, misiunea dată unor comisiuni militare în vederea apărării naționale, a anunțat, că s'a comandat un nou cuirasat și mai multe contratorpiloare și un nou submarin. A anunțat revizuirea tarifului valal și multe alte reforme pentru ridicarea forțelor naționale, măsuri, cari vor fi cu putință grație situației financiare prospere, dupăcum dovedește echilibrul bugetar asigurat în mod stabil.

Grecia dorește pacea, a zis Venizelos, din nenorocire pacea nu depinde de dânsa și Grecia este silită să termine pregătirile militare începute în vederea oricărei eventualități.

Dacă, cu toată dorința noastră contrară, complicațiuni s'ar ivi, am putea mobiliza 110.000 combatanți și forțe navale respectabile.

*

Propunerea Angliei pentru împedecarea acțiunii flotei italiene, Austria și Germania n'a primit-o. Propunerea Angliei de a interveni la guvernul italian ca să rețină flota sa dela acțiune în porturile turcești din Europa și Asia nu se va realiza.

Din cercurile diplomatice din Viena se asigură că Austro-Ungaria și Germania au respins propunerea pe motivul, că aceasta contrazice neutralității, care și-a impus puterile față cu războiul dintre Italia și Turcia. De sine înțeles toate puterile sunt de părerea Angliei, că războiul să rămână localizat, însă o intervenire în sensul propunerii făcute ar înjosi simțământul italian și din cauza aceasta Austria și Germania ca aliate ale Italiei nu pot să o primească.

Reuniunea femeilor din Blaj

Înainte de aceasta cu douăzeci de ani, femeile din Blaj se constituie într-o Reuniune a lor proprie, cu scopul să înființeze un internat pentru fetele greco-catolice, cari frecventează școala din Blaj.

Fetițele dela școala din Blaj pe vremea aceea erau destul de multe și veneau din părți depărtate, iar grija bună, creșterea creștinească și românească, despre care părinții fiind departe nu se prea puteau îngriji, numai într'un internat se putea da. Aceasta au înțeles-o foarte bine femeile române din Blaj și de aceea să străduiesc să și deo ființă acestei înțelegeri. Le revine însă mitropolitul Vancea, care cu un an mai târziu deschide un alt internat pentru băieți, iar pe cel vechi, aranjându-l modern și înzestrându-l cu toate celea trebuincioase, îl lasă fetițelor. Așa scopul principal al femeilor din Blaj, să vede realizat. De aceea acum își întorc privirea în altă parte și anume să ajute pe fetițele sărace dela școala din Blaj.

Membreele la început erau puține, doar și Blajul este așa de mic, dar pentru aceea lucră cu mult zel.

Sub scutul reuniunii încep să aranjeze petreceri, serate literare, și să țină chiar și producțiuni teatrale.

Până în toamna anului trecut, reuniunea a ținut aproape treizeci serate literare, în cari se citia, se declama și se cânta. Iar despre producțiunile teatrale încă totdeauna, s'au exprimat, toți, cu multă laudă.

În curând, deja în anul cel dintâi, își adună o avere de aproape două mii coroane. Din aceasta avere, pe care în decursul vremii, o tot înmulțesc, așa că azi trece peste patrușprezece mii coroane, ajută fetele sărace dela școlile din Blaj, dau premii și îmbracă pe mulți băieți lipsiți de mijloace.

Dela început și până azi, a dat ajutor în bani de aproape zece mii coroane. Iar numărul băeților pe cari i-a îmbrăcat se urcă la câteva sute.

De multe ori n'au pregetat să umble din casă în casă și se colecteze ajutor pentru acești băieți, cari hotărât cu drag își vor aduce aminte de doamnele din Blaj, mamele bune ale lor, cari atunci, când era mai frig, în preajma Crăciunului, le-au întins o haină nouă, ori încălțăminte mai bune, ca dar de Crăciun.

Această reuniune administrează și trei fundațiuni, cari poartă numele alor trei distinse membre ale reuniunii și anume: *Leontina F. Negruțiu, Ana Vlăsa și Maria Hossu n. Szebeni*, mama episcopului gr.-cat Hossu.

Baza celor două dintâi s'a pus în anul 1894 prin colecte publice și donațiuni. Cea dintâi avea atunci un capital de 800 cor., iar a doua de 400 cor. În 1903 prin colecte publice și contribuirea reuniunii se pune bază la a treia fundațiune: *Maria Hossu*.

Suma fundațiilor acestora, azi, încă este aproape de două mii coroane, și în fiecare an se dă ajutor din ele atât fetelor sărace, cât și pentru premii.

Activitatea ce au dezvoltat-o în trecut se poate urmări bine din rapoartele ce s'au scris la adunările generale. Aceasta activitate s'a manifestat cu deosebire la serbările de astă vară.

Cu săptămâni înainte, doamnele din Blaj au mers din sat în sat, au adunat țesături și cusături românești, cari aveau să spună lumii despre hărnicia și simțul artistic al țărâncei noastre. Și expoziția ce a aranjat-o din acel prilej a fost de toată frumuseța.

Nu știai ce se admiri: arta țărâncei noastre, ori simțul artistic al doamnelor din Blaj.

În raportul secretarului din 29 oct. 1911, prin câteva cuvinte s'a și relevat această activitate.

Ultima adunare generală, „Reuniunea femeilor române“ din Blaj a ținut-o în 3 martie 1912, în sala cea mare dela „casina română“.

Doamna prezidentă Cornelia Deac, prin câteva cuvinte, îndeamnă femeile să delature orice egoism, să fie totdeauna cuminte și astfel să lucreze pentru progresul reuniunii.

Ca și în anii trecuți, reuniunea iarăși a luat sub scutul său băieții săraci. A deschis o colectă publică — la care tot meritul revine doamnelor Livia Domga și Camila Pop. A votat ajutor și reuniunea femeilor și s'a primit o sumă destul de frumoasă și dela reuniunea meseriașilor. Așa, că s'au putut ajuta cu vestminte 102 băieți, parte dela gimnaz și școala de fete, parte dela școala pentru învățăceii de meseriași. Cu ocaziunea împărțirii darurilor s'a ținut și o serată declamatorică-muzicală.

Reuniunea a aranjat în iarna anului acesta și două serate și un bal. La serata cea dintâi a cotit d-șoara directoară dela internatul de fete Eliza Bodocan, despre *Superstițiuni*; iar la a doua d. prof. Alex. Borza a ținut o conferință cu proiecțiuni despre *cultivarea florilor*. Afară de aceea s'a declamat — și cântat cu vocea și la pian.

În ce privește membrii reuniunii, după cum să vede din raportul secretarului, sunt: 17 fondatori, 55 pe viață, 13 ordinari și 30 ajutători. Avera reuniunii azi face 14.641'90 cor.

Nădejdiile ce se leagă și pe viitor de activitatea acestei reuniuni sunt foarte frumoase. Și peste câțiva ani, când își va serba jubileul de 25 ani, cu multă laudă i-se va putea scrie *istoricul* pe care însăși reuniunea, datoare este să'l facă.

X.

Războiul italo-turc

Bombardarea localității Dubab.

Perim. — Un crucișător italian a bombardat aseară localitatea Dubab, la 20 de mile spre nord de Perim.

Nouă lupte.

Roma. — Agenția Ștefani ațtă din Derna următoarele:

Un batalion trimis pentru apărarea lucrărilor de lângă micul fort „Lombardia“, a fost atacat azi dimineață deolată de către inamic, care, prin asalturi cu baioneta, a fost alungat din pozițiunile lui. Spre prânz inamicul cu nouă întăriri a învins atacul încercând să facă o mișcare înconjurătoare; însă trupele noastre, care în acest răstimp primiseră întăriri, l-au respins. Cu toate acestea inamicul a reușit din nou să se concentreze și să-și menție pozițiunile până la orele 3 p. m. La această oră, trupele noastre primind nouă ajutoare, au luat ofensiva și au reușit a forța pe inamic să facă o retragere definitivă. La căderea nopții trupele noastre erau stăpâne pe toate pozițiunile, cari fusese ținute cu îndârjire în tot timpul zilei de

într-o vrăjmaș. Pierderile inamicului sunt considerabile. Noi avem 150 de inși afară din luptă.

Roma. — Agenția Stefan. află din Tripolis: Una de ieri a trecut în liniște. Sărbătoarea nașterii profetului a trecut fără incident. Noaptea trecută grupe de arabi apropiindu-se de Ainzara au tras la o distanță de 1 până la 2 kilometri spre trupele noastre. Acestea au răspuns la focuri răsturnând în deplină ordine și liniște.

Nimic nou la Homs și la Benghazi.

Desmintirea zvonurilor de pace.

Constantinopol. — „Jei Gazeta“ este informată din izvor autorizat că zvonurile după care unele ambasade ar fi recomandat Porții o atitudine împăciuitoare pentru încheierea păcii sânt false: nici o ambasadă nu a făcut un atare demers.

Progres material — regres cultural

De vre-o câțiva ani intelectualii din loc se ocupă cu planul înființării unui „Consum“, căci așa a existat până acum prăvălie românească, dar nici creștină, decât numai una, așa, că vrând nevrând trebuia ca banii adunați cu atâta trudă de băieții români de pe la sate, dar mai ales cei din loc să-i dea jidanelui pentru o marfă proastă, de cele mai multeori aproape nefolosibilă. Și e din cale afară dureros să vezi într'un oraș unde majoritatea o formează românii, oameni indeseuiți prin prăvăliile scunde jidovești, mai ales în zi de târg, când se adună românii de pe la sate cu grămadă; dar mai ales e dureros să vezi studențimea*) îmbucându-se prin prăvăliile jidovilor, cărora ar trebui să li-se dea exemplu de părtinire a comerțului național, care formează o avere națională. Știe ori-și-cine de câte șiretlicuri, de câte apucături nu se folosesc jidanii, acești paraziți incubați mai ales în ținuturile românești, ca să atragă pe bietul țaran în cuibul său, ca apoi acolo să-i sugă toată vlagă, să-i stoarcă tot rodul muncii sale, să-i epuce „creștării“ pe care i-a ținut legați săpătmâni de arândul până va veni la oraș să-și cumpere cele trebuincioase pentru casă și copii. Și de câteori nu i-s-a întâmplat să cadă jertfă, să fie tras pe sfoară de jidan.

Acestea avându-le în vedere intelectualii noștri, au ajuns în sfârșit la o soluțiune feroce.

În ședința ținută în 25 februarie a. c. s'a hotărât înființarea unui „Consum“, care să se deschidă cât mai curând în două locuri, în străzile principale, unde comunicația e mai vie. De aici încolo nu vom mai fi siliți să cumpărăm dela jidani și vom putea contribui și noi cu paralele noastre la înaintarea comerțului național, la înălțirea averii naționale.

Pe cât ne bucură această hotărâre a intelectualilor noștri, pe atât ne supără o altă împrejurare și anume: s'a fost îndafinat de vre-o câțiva ani ca, în duminicile lungi de iarnă să se țină prelegeri populare, în cari se citea poporului adunat — de multeori în număr așa de mare, încât era greu să asculte de afară — bucăți alese din auzului român. Așa se citea din Coșbuc, care e născut în ținuturile acestea, apoi din toți autorii mai populari, dându-le sfaturi economice și medicale, iarăși apoi diferite tablouri cu schiopticional, menite să illustreze cele spuse, cu un cuvânt oclerărată mișcarea culturală. Aceste prelegeri au avut de scop mai ales să deștepte în popor gustul de a citi și să-l instrueze în toate direcțiile.

Cu ocaziunea acestor prelegeri am avut fericirea să vedem pe bravii noștri profesori d. Ioan Băcurariu, pe d. dr. Valer Seni și d. Emil Mărcuș în mijlocul poporului, să auzim glasul lor de profeti, de propagatori ai ideii unui viitor mai fericit, să-i vedem împrăștiind din știința lor multilaterală câștigată în țări străine, între poporul ce trăiește în negură. La glasul lor de profeti negura a dispărut, lumea alerga la ei cu o sete nespūsă după cunoștință.

Osteneala lor în scurt timp a adus roade. Se spune că în o singură săptămână s'au vândut la librăria din loc mai multe sute de exemplare din „Povestea unei coroane de oțel“ și „Războiul

nostru pentru neatârănare“ și alte cărți economice.

Dar durere, aceste prelegeri binefăcătoare au ținut numai până la Crăciun. Tot asemenea nu s'au mai ținut nici „prelegerile publice“ ce se ținneau pentru intelectuali din partea dlor profesori, cu toate că au fost anunțate mai multe pe după Crăciun. Cauza pentru care s'au neglijat nu se știe. *Năstăud*, în 2 martie 1912.

Petru Feneșan.

Scrisoare din Iași

P. S. S. Nicodim, episcop al Hușilor. — Înainte de închiderea stagiunii. — O lege cu cântec. — Publicul și apariția „Luminei.“

Atmosfera atât de întunecată a bisericii noastre, prin îngrămădirea norilor de patimi din anii trecuți, de tristă memorie — începe a-se însenina, spre bucuria celor ce au văzut și văd în biserică un puternic sprijin al naționalității noastre.

În deosebire, alegerea noului episcop de Huși, în persoana fostului Vicar al Metropoliei Moldovei și Sucevei e cea mai strălucită din câte s'ar fi putut face.

Ridicat din popor P. S. S. Nicodim a putut ajunge, grație înaltelor calități de muncă și vie pricepere, cari-l caracterizează, în scaunul de episcop al Hușilor, pe care l-au cinstit odinioară: marele și neuitatul Veniamin Costache; Sofronie, sprijinitorul Unirii; harnicul Melehisedec, care a lăsat amintiri neșterse, aci ca și la Roman, și alții!

E un mare caracter; întruparea energiei în continuă lucrare pe terenul bisericesc cât și pe cel național.

A dat la iveală nenumărate lucrări, unele de înalt caracter filozofic („Cuvântări despre natură“, „Creațiunea lumii după știință și biblie“) altele de propagandă a preceptelor creștine-ortodoxe („Propaganda papistă la Români“ etc.) fiind aceasta, pe terenul cultural, ca și pe cel administrativ, cea mai perfectă concretizare a datoriei îndeplinite.

Ca președinte al secției locale a „Ligei Culturale“, a dovedit că posedă reale însușiri de bun și intransigent Român, ceea-ce i-a îndemnat pe toți să lege mari nădejdi de P. S. S.

Pentru îndeplinirea dorințelor P. S. S., cari sunt și ale tuturor Românilor creștini, cu dragă inimă, ne asociem la urarea de ani mulți și fericți în scaunul episcopal al Hușilor, spre binele păstoritilor din acea eparhie și propășirea poporului românesc.

În mai puțin de două săptămâni stagiunea Teatrului Național va fi închisă, pentru ca scena să poată fi apoi pusă la dispoziția numărăoaselor trupe străine și române, concerte etc., cari au și început să fie anunțate.

S'au făcut chiar și cu anticipație, oarecare zgomot pe seama piesei „Patima cea mare“ de R. Aurnheimer, ce s'a reprezentat în seara de 16 c.

Prezintă oarecare interes pentru plictisiți și doritorii de distracții ușoare, această modernă revistă de cancanuri și zig-zaguri mondene. Dar de aci și până la a proclama această spirituală farsă, cu subiect neprecis și mașini vorbitoare, ce fac uneori surprinzătoare jocuri de cuvinte — de „gingașă comedie“ „cu profunde complicații dramatice“ și „emoționante situații sufletesti“, e o distanță, a cărei diminuare de către un cronicar al ziarului „Mișcarea“, îl face pe oricare să râdă, mai mult chiar decât la spectacol.

Dar această deochiată exagerație a pomenitului cronicar nu mai impresionează pe nimeni, când se știe, că traducerea farsei e făcută de către colega de redacție, Scöenfeld-Săteanu, dacă nu cumva tot jidănsul o fi și acela care a comis exagerația.

Actuala direcție a teatrului deprinsese publicul să aziste la cel puțin câte-o premieră pe săptămână, încât astăzi acelaș public se vede contrariat prin repetirea pieselor de succes din repertoriul curent.

Actorii și publicul, supuși unui tratament prea lung și obositor, răsuflă deocamdată mai ușor pentru a fi în curând luați în primire de către diletanții ce dau reprezentații... „beneficiare“.

Pentru multă lume, chiar care nu avea acelaș cult pentru principiile conservatoare ca și partizanii lor declarați, venirea guvernului conservator

la cârma țării, prin persoanele cari îl formau, era o garanție de cinste și patriotism.

Veniră apoi alegerile, cari, orice s'ar spune, rămân așa precum au fost. Și un rând de iluzii s'a destrămat...

Acum în urmă împământenirile a foarte mulți evrei, în detrimentul recunoașterilor românilor de peste hotare stabiliți în țară și în sfârșit legea de încurajare a industriei... „naționale“, au scos din rezerva impusă de oarecari legături prietenești, chiar și pe naționaliști.

Aceștia, nu însă pentru a se alia cu manifestațiile violente ale opoziției, au început să protesteze energic contra văditelor tendințe de complectă iudaizare a industriei noastre, prin legea d-lui Nenițescu, ratificată prin voturile unanime ale parlamentarilor conservatori.

D. prof. A. C. Cuza a declarat de curând, chiar de pe catedra universitară, că găsește de datorie sa de profesor de economie politică-națională, să evidențieze tendințele antinaționale ale acestei legi periculoase pentru propășirea industriei românești.

Iată trei dintre punctele mai combătute și cari adevăresc atacurile ce se aduc acestei legi: 1. Fabricile vor putea întrebuința de-acum înainte în cei dintâi 10—12 ani tot personalul străin, iar după acest termen vor fi obligate să aibă numai 25% din personal, români. 2. Acest cuvânt, „Români“, nu cuprinde numai pe cetățenii români, ci și pe toți aceia, cari trăind în țară la noi nu sunt supuși unei protecțiuni străine, deci și pe evrei. 3. Proporția de 25% români nu se va socoti pentru fiecare fabrică în parte, ci pentru toate în general.

O campanie energetică pe această temă se afirmă, că dacă nu va determina schimbarea regimului, va sili cel puțin pe d. Nenițescu să dimisioneze.

Foarte mulți se interesează de ziarul cultural și de informații. „Lumina“ a cărui apariție e anunțată irevocabil pentru 1 martie. Am putea spune chiar, că e un curent accentuat în public, cu anticipativă simpatie pentru programul acestei foi. Acest pronunțat și îmbucurător interes își are explicația în două considerațiuni.

Tot ce e nou, publicul primește fără rezerve. O modă, o carte interesantă, o piesă cu anumite mijloace tehnice neobișnuite, o invenție — atrag atențiunea generală. Dar această atențiune se generalizează și mai tare în cazul nostru, căci e vorba de un ziar, pe care și-l poate procura un om cât de nevoiaș.

Cazul nostru mai prezintă apoi ceva special. Ziarul „Lumina“ și-a propus un anumit program, care va fi însăși rațiunea existenței sale. „Dăm publicului ce cere“, e fraza cu care necontenit se scuză ziarele de senzație. „Nu ce cere, ci ceea ce trebuie, să dăm publicului“ spune „Lumina“, cu perfectă dreptate.

Publicul o ca un copil, care, între învățatură serioasă pe deoparte, și zaharicale, jocuri, cântece și tot soiul de năzbitii, evident că va alege pe acestea din urmă. D-ta, profesor, ai însă datoria să-l îndrepti pe calea cea adevărată.

Aceiași menire o are și ziaristul — de educare a mulțimei, nu de pervertire a sufletului ei.

E o minciună că publicul cere cutare sau cutare lucru; ceea ce e adevărat e că d-ta, ziarist fără scrupule, îi vinzi ieftin o marfă proastă.

Comentariile ce însoțesc anumite informații nu trebuie făcute în așa chip încât să excite instinctele animale din om, ci să le potolească.

De-acemeni regretabile sunt și informațiile fără nici un comentariu, căci mulțimea lipsită de cultură comentează rău anumite fapte și trage concluzii greșite.

Comentariile cu cari întovărășești informațiile, pe cari le servești marelui public, să fie făcute în lumina principiilor de superioară moralitate încât, în chip metodic, să poți influența mulțămii asupra mentalității acestui public.

Așa se formează o opinie publică conștientă.

Iată un program frumos, căruia din tot sufletul îi dorim cea mai deplină reușită.

Iași, 21 febr.

Șt. P. Moldovanu.

*) Se poate?...

Litere — Arte — Științe

Altă ortografie

de dr. Al. Bogdan

— Urmare —

II.

Pronumele și verbul.

XI.

Pentru ca cetitorii să poată înțelege scrierea corectă a formelor pronomiale și verbale, enclitice¹⁾ și proclitice²⁾ trebuie să anticipăm aici două chestiuni pe cari le rezervasem pentru capitolul IV: chestiunea scrierii cuvintelor (în capitolul I am tratat despre scrierea sunetelor) și întrebuintarea apostrofului.

La cea dintâi chestiune, — cum se scriu cuvintele, — răspundem cu o regulă simplă, care tocmai din cauza aceasta li-se va părea unora superfluă iar altora pedantă:

Fiecare cuvânt se scrie separat.

Dar dacă voi spune, că în scrierile de astăzi ale celor mai renumiți scriitori ai noștri se găsesc greșeli ca acestea: s'ar din ea (=sar din ea), ori: d'asi câștiga (=d'a-și câștiga) ori chiar lii greu (=li-i greu), și foarte des altele mai mici, atunci nu va mai crede nimeni, că regula aceasta ar fi superfluă.

Pe ea se bazează întreagă ortografia pronomelor enclitice și proclitice. Și ea se poate fixa într'un tratat de ortografie modernă, fiindcă ortografia românească veche nu o avea. Astfel în Codicile Voronețean de ex. se poate citi următoarea propoziție, fără interstii între cuvinte „celoracesântuindoaospreăzeaceneamuresemărați.“ Iar în limba spaniolă și astăzi se scrie: admirarse, care cuvânt constă din aceste două, admirar și se; și în limba italiană: non posso vendertelo (=vender-te-lo).

Nu zic, că noi n-am fi putut scrie întocmai ca Italienii, de ex. să fi scris: *făcânduise*, cum și scriu în scrisorile lor particulare indivizii lipsiți de o cultură înaltă. Dar atunci acest fel de a scrie pronumele enclitice românești ar fi trebuit practicat măcar dela introducerea alfabetului latin încoace, pentru ca să ne obișnuim cu ele. Astăzi însă, *dupăce* ne-am obișnuit să le scriem separat de cuvântul cu care se rostesc împreună, zâmbeste oricare om, când vede scriindu-se: pe carel prinde, suindul, a predato etc. În exemplele ce le vom aduce, nu vom uita să dăm cât se poate mai multe modele de greșeli ortografice, fiind convinși, că și prin arătarea scrierii greșite contribuim la îndreptarea ortografiei.

Apostroful și trăsura de unire*).

Trăsura de unire, care se însemnează astfel, de ex. *ne-am dus*, n-ar fi întrebuintată în ortografia noastră, dacă n-ar stăpâni în ea regula: Fiecare cuvânt se scrie separat. Dacă totuș se numește trăsura de unire și nu de *separațiune*, aceasta este o dovadă, că ea se întrebuintează mai mult pentru a arăta cum să cetesti, — adică să cetesti cuvântul enclitic *unit* cu cel de dinainte — decât pentru a-ți arăta, cari sunt cele două cuvinte *despărțite* prin ea.

Și intradevăr: atunci când vorbește cineva, își dă el oare seama de locul, unde ar trebui să stea în scris „linioara“? Și oare cel ce-l ascultă

¹⁾ ²⁾ lipsite de accent și din cauza aceasta cetite împreună cu cuvântul anterior: sau următor ca un singur cuvânt.

* Școlarii îi zic, mai scurt, *linioara*. Și eu primesc bucurios acest termen, întrebuintat de „popor“ și nu „inventat“ de filologi.

nu-l înțelege perfect, fără să știe nici el, unde ar fi pus vorbitorul „linioara“, dacă ar fi scris ceea ce a vorbit?

Prin urmare, dacă în limba vorbită și auzită nimeni nu se sinchisește de această linioară, trebuie să conchidem, că trăsura de unire este un semn ortografic, căruia în limba adevărată, — cea vorbită — nu-i corăspunde *nimic*. Și din această considerațiune nu putem zice, că ortografia italiană și cea spaniolă ar fi mai rele decât cea românească, fiindcă nu întrebuintează linioara acolo, unde o întrebuintează ortografia noastră. Ba încheierea noastră poate fi și mai hotărâtă și vom zice: ortografia italiană este în punctul acesta mai fonetică decât cea românească.

Nu vom uita însă un lucru. Ortografia cu toate semnele ei are în vedere un scop dublu: 1) să ușureze *citirea* corectă și 2) să ușureze și *înțelegerea* textului.

Iată deci pe lângă trăsura de unire se mai întrebuintează în ortografie și *apostroful*, care se însemnează așa: Apostroful arată în cuvântul scris locul unui sunet, — vocală sau consonantă — care într-o altă frază, într-o altă formă mai plină, sau într-o formă mai veche a cuvântului se aude, ori s-a auzit. Dacă scriu eu *într'adevăr*, apostroful însemnat între literile r și a arată locul sunetului u, care se auzia odată așa: întru adevăr. Ori dacă scriu *să'l aducă*, vreau să arăt cetitorului, că aceste cuvinte se rostiau odată și se mai pot rosti și așa: *să il aducă*. Aici apostroful arată locul sunetului i din cuvântul il, care sunet însă nu se aude. Într-o ortografie fonetică, prin urmare, care are de principiu, să scrie numai ce se aude, nici apostroful n-are îndreptățire. Ba dacă scriu eu pe *il așa*: 'l, nu vi se pare, că vreau să arăt prin scrierea mea *originca* acestui cuvânt 'l, care a fost odată și este și astăzi, dar în altă formă, *il*? Astfel apostroful este un semn al ortografiei etimologice, căci arată cum derivă sunetul, care nu se scrie, dintr-alt sunet; sau fiind corecți să zicem, că arată cum derivă semnul, care se scrie — apostrof! — dintr'un sunet.

Stabilind astfel, că nici linioara, nici apostroful nu corăspund — în limba vorbită — unor sunete rostite ori unor pauze, rostul lor în ortografie îl vom căuta în legătură cu regula despre scrierea cuvintelor „fiecare cuvânt se scrie separat“. Și vom zice, că amândouă semnele acestea, n'au alt rol în ortografia românească decât acela de a despărți cuvintele prin spațiul, pe care ele-l ocupă și, în al doilea rând, de-a arăta, că toate cuvintele separate, printr'unul din aceste două semne trebuie cetite, toate împreună, ca un singur cuvânt. Aceasta însemnează, că dintre toate cuvintele, legate prin linioare ori apostrofuri, numai *unul* își păstrează accentul, pe care îl poate chiar întări; celelalte își perd accentul, sau păstrează numai un accent secundar. Proba o poate încerca oricine cetind cu glas tare versuri, la scrierea cărora apostroful și linioara sunt cu mult mai des întrebuintate decât în proză.

Un cetitor lipsit de un deosebit simț ritmic nici nu poate ceti versuri corect, dacă poetul nu a folosit la scrierea lor și cele două semne: apostroful și, mai ales, linioara. Și tocmai fiindcă Italienii (și Francezii) nu le folosesc ca noi, este atât de greu să cetesti versurile lor, până când nu ți-ai câștigat o deprindere și o cunoștință îndestulitoare a limbii.

Prin urmare: cu toate că rostul celor două semne este de-a separa numai în scris cuvintele, cari se rostesc împreună, întrebuintarea lor în ortografie se poate admite, fiindcă ușurează citirea versurilor și ușurează înțelegerea textului.

Dacă însă amândouă împlinesc *aceeaș* funcțiune — vorbim din punctul de vedere fonetic —

de ce nu am renunța la unul din ele? Și dacă renunțăm, la care?

Răspunsul este ușor: vom renunța la acel semn, care este în practică mai greu de aplicat și care dă prilej la mai multe greșeli de ortografie. Acesta este apostroful. Fiindcă prea puțini oameni își pot da seama repede și degrabă, unde și ce fel de sunet lipsește, pentruca să știe unde să scrie apostroful; de aceea scriu 12 milioane de Români tot așa: *V'am văzut*, în loc să scrie *V'am văzut*. Și scriind cu mâna, trăsura de unire se aplică mai ușor, fiindcă o scrii în acelaș rând cu celelalte litere; pânăcând pentru a scrie apostroful trebuie să întrerupi oarecum scrisul, să duci vârful condeiului până deasupra literilor și-apoi să-l cobori iarăș la linia pe care scrii mai departe. Dar în sfârșit alegă fiecare după plac. Eu aleg trăsura de unire (linioara) și voi scrie exemplele, ce le voi da, cu ea; dar voi arăta și cum se scrie corect cu apostrof.

(Va urma).

Concentrarea fondurilor de binefacere dela băncile noastre

Chestiunea cea mai actuală în vederea ocupațiilor noastre de interes obștesc, este organizarea noastră economică, cu scopul de a ridica bunăstarea materială și morală a poporului nostru. Ziarele și revistele noastre, au deschis coloane pentru tratarea chestiunilor economice. În public, la adunări fie de orice natură, se face de regulă numai politică ori se spală rufăria națională fără să se silezeze chestia de o deosebită însemnătate: chestia organizării economice.

Au trecut festivitățile soc. „România Jună“ și desigur vor trece și cele ale soc. „Petru Maior“ fără ca să sefacă vre-o propunere din partea studenției, în meritul chestiunii organizării noastre național-economice. Dar nici cei mari, cari s'au ridicat din locurile lor, și au mers în centrele studențești, nu s'au gândit cum ar putea schimba starea de azi, îndrumând zeci de tineri pe cariere economice, industriale, comerciale etc. Nu s'au gândit se facă un pas binefăcător, care în scurt interval ne-ar pune pe calea progresului.

Răsfoind „Anuarul băncilor române“ am rămas uimit de mărimea energiei materiale — urmată de cea morală, — dividadă în atâtea părțile sub numirea de cutoță de binefacere, fond filantropic etc. Nici nu ne putem închipui, ce forță nesocotim, când întârziem cu concentrarea fondurilor de binefacere. — Întrebarea se pune de sine: cum să capitalizăm aceste fonduri și în vederea cărui scop?

În afaceri de natură financiară sunt laic, am însă o modestă propunere. Suntem înaintea adunărilor generale ale institutelor noastre, direcțiunile au încă timp, pentru ca să se pregătească a aduce la cunoștință adunării generale, cum gestul nobil făcut prin faptul, că fiecare institut financiar și-a creat un fond de binefacere administrat azi în mod decentralizat, fără sistem, nu poate avea acelaș efect, ca făcut după sistem unitar și rațional.

Cum zic, făcând o mică statistică am adunat sumele indicate în bilanțul băncilor noastre (Anuarul a. 1911) și am scos un capital de 152,810 cor. Adăugând la suma aceasta și cele 50,000 coroane donate pentru un asemenea scop, de mecenatele Stroescu, avem un capital de 202,810. Între împrejurările modeste, în care trăim ca neam și mizeria financiară ce o ducem în țară, unind într'un mănunchiu toate puterile și toată credința noastră, lucrând în acelaș gând potrivit cu nevoia vremii, — cu roadele acestui capital vom crește și noi în rindurile noastre oameni cu chibzuință în ale organizării economice fie în orice direcțiune. Băncile noastre să aducă o hotărâre unanimă pentru înființarea — să zicem în părțile Maramurășului — a unui nou institut de bani. Acțiunile să le subscrie instituturile după mărimea fondului lor de binefacere

In interesul propriu recomand onor. public să privească expoziția aranjată cu gust, corespunzătoare de crăcin din cele mai moderne obiecte pentru ornamente și de folos, în depozit foarte mare. **Mare depozit în rame pentru fotografii, pe cari le pregătesc cu preț ieftin.**

recomand onor. public să privească expoziția aranjată cu gust, corespunzătoare de crăcin din cele mai moderne obiecte pentru ornamente și de folos, în depozit foarte mare. **Mare depozit în rame pentru fotografii, pe cari le pregătesc cu preț ieftin.**

FISCHER MÓR comerciant de lămpi de porcelan și obiecte pentru ornamente.

A r a d, Piața Andrásy Nr. 20.

Telefon pentru oraș și comitat Nr. 508.

de care dispune azi fiecare institut. Prin faptul acesta am ajuns la capitalizarea tuturor fondurilor în forma cea mai modernă în lumea banului: Societate pe acții. Am asigurat astfel mult-puțin autonomia fiecărui fond de azi, prefăcut acum în acții. Aceste fonduri astfel adunate vor lucra armonic în direcțiune binefăcătoare. Profitul curat s'ar împărți pentru burse. Institutele noastre se vor mulțumi a se numi proprietare ale valorii acțiilor, iar dividendă o vor lăsa-o pentru sprijinirea tinerilor, cari îmbrățișează carierele amintite mai sus.

Fapta aceasta a carității sociale va avea de scop pregătirea unor gregari pentru lupta de existență. Imi închipui, că conducătorii poporului nostru — ca oricare stat major de armată — au plan de luptă în săltarele meselor, ba au poate și teren; n'au luptători. Buni luptători vor avea numai, dacă vor trimite oameni tineri cu carte să studieze treapta de evoluție a țărilor apusene, reformele introduse, condițiile, întrb cari s'au introdus și rezultatul acestor reforme. Chestiunea organizării la noi e un complex de probleme a căror deslegare cere muncitori experți, cu pregătiri speciale în laboratorul popoarelor din apus.

Necesitatea de a crește bărbați capabili pentru deslegarea problemei economice la noi, este recunoscută de obște. Prin concentrarea și întrebuințarea fondurilor de binefacere în forma schițată mai sus s'ar face un însemnat pas înainte în direcțiunea aceasta. Cei chemați să chibzuiască, dacă ideea este realizabilă și cum.

„Revista Economică“ R. S. Moliu.

Alegerea unei cariere.

Tineretea lui Bismarck.

Toți biografi lui Bismarck sânt de acord a-l descrie, în timpul tineretei sale, ca pe un vagabond fantastic și puțin comod, care păstra în viața de student pozele lui de taie frunză. A apărut acum în Germania o carte care adaugă câteva trăsături acestei figuri cunoscute. E *Correspondența lui Othon de Bismarck cu Gustav Scharlach*, editată de fiica acestuia din urmă.

Gustav Scharlach era la Goetingen companioul lui Bismarck aparținând ca și el „corpului înnoirilor roșii“. Mai vechiu cu un semestru Bismarck intră înaintea lui băncile universității, în 1833; la această dată începuse între ei o corespondență care din timp îndelungat cu mai multă ori mai puțină regularitate.

Se vede Bismarck în primele scrisori foarte sigur asupra proiectelor lui pentru viitor. Cele mai ambițioze ale lui, care aveau să se realizeze peste speranțele lui, se îndreptaseră spre diplomație; dar voința protivnică a familiei sale și alte obstacole poate l'au descurajat și în aprilie 1834 scrie vechiului său prieten:

„Renunț la portofoliul afacerilor străine; mă voi distra câțiva ani cu sabia de corecție, care servește de a instrui pe recruți; apoi mă voi căsători, voi avea un copil, voi cultiva pământul și voi îmbunătăți moravurile sătenilor mei printr'o fabricație nemăsurată de alcool. Dacă în zece ani nu mă vezi, te invit dinainte să beai atâta rachiu de cartofi cât vei voi; să-ți rupi gâtul la vânătoare de câteori vei voi. Vei găsi un voinic ofițer de landwehr, o mustață, jurând de să se curețe pământul, spunând grozăvii de-ale francezilor, bătându-și câinii, servitorii — și tiranisat de familia sa. Voi purta niște pantaloni de piele; mă voi duce să răd pe piața din Stettin; când mă vor numi domnule baron, imi voi răsuci cu mândrie mustața și mă voi achita cu doi taleri“.

Ceva mai târziu, când își isprăvea dreptul, cancelarul își schimbă planul. Părea a se îndrepta spre magistratură. „După o hotărîtă rezistență a ordinelor categorice ale părintelui meu, care voia să fiu soldat, și după o muncă supraomenească mă pusei în stare de a schimba titlul nobil de candidat juridic pe un loc în admi-

nistrația regală, spre pildă cel de referendar la tribunalul din Berlin“.

La dreptul vorbind, această nouă vocație era provizorie; revenind iute la primele sale proiecte adaugă: „Planul meu acum este de a rămânea aici încă un an (la universitatea din Goetingen) de a trece încă unul la guvernul din Aix-la-Chapelle și de a prepara examenul diplomatic. După asta mă voi oferi milei destinului; de altfel mi-e tot atâta dacă mă trimit la Petersburg ori la Rio de Janeiro“.

Așteptând, perspectiva tuturor acestor examene și tuturor acestor lungi stagiuri îl chinuia mult neliniștea: această a *ktenreiteri* nu-l prea iscălea de altfel. În 18 iunie 1835 scria cu oarecare amărăciune: „Mă îndoiesc dacă împlinirea cea mai perfectă a dorințelor mele, titlul cel mai lung, decorația cea mai bogată a Germaniei, demnitățile cea mai surprinzătoare va putea vreo dată să mă despăgubească de istovirea trupească și mentală care va fi rezultatul unei asemenea existențe. Mă întrebi adeseori dacă n'aș face mai bine dacă aș schimba pana cu plugul și portofoliul cu sacul de vânătoare; dar nu mă pot decide.

Destinul, zice „Münchener Nachrichten“, s'a însărcinat să rezolve chestiunea.

„La Politique“.

INFORMAȚIUNI

Arad, 8 Martie n. 1912.

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță năcînsemnată schimbare în temperatură și ploi.

Prognostic telegrafic: vreme moderată, pe alocurea ploi.

Temperatura la amiază a fost de 10.7 Cels.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe aprilie	Cor.	11.71
„ „ maiu	„	11.62
„ „ octomvrie	„	10.85
Secară pe aprilie	„	10.26
„ „ octomvrie	„	9.06
Cucuruz pe maiu	„	8.72
Cucuruz pe iulie	„	8.62
Ovăs pe aprilie	„	9.90
„ „ octomvrie	„	8.28

Un mare binefăcător anonim. Din Iași primim știrea, că un fruntaș ieșean a testat universității ieșene suma de 120 mii lei, cu condițiunea de a i-se păstra numele anonim până la moartea sa.

Senatul universitar se va întruni pentru a decide asupra modului cum să se întrebuințeze veniturile acestui fond.

Șezători literare în Sebeșul-săsesc. Instituțiunile noastre culturale ș. a.: Despărțământul „Astrei“, Casina română și Reuniunea română de cântări din Sebeșul-săsesc vor aranja împreună în decursul anului mai multe șezători literare, al căror program va fi compus din conferințe, declamări, cântări și producțiuni teatrale. La aceste șezători literare pot participa toți membrii numitelor instituțiuni, precum și acele persoane cari vor primi invitații speciale.

Avem onoarea a Vă încunoștiința că proxima șezătoare literară se va ținea duminică în 10 martie 1912 în sala cea mică sau în pavilionul de vară dela hotelul „La leul de aur“. Inceputul la orele 8 seara. Prețul de intrare: 50 fileri.

Prin aceasta sunteți respectuos invitați și on. d. voastră să binevoiți a ne onora cu prezența la aceste șezători literare.

Promovare. D. Augustin Giurgiu, preot din arhidieceza Blajului, doctor în dreptul canonic, sâmbătă în 2 martie a fost promovat doctor în științele juridice. Sincere felicitări.

Studentii din Cracovia la București. În cursul lunii mai a. e. vor sosi în București 250 de studenți din Cracovia (Praga) însoțiți de profesorii lor pentru a vizita apoi instituțiile din țară. Printre profesori se află și celebrul romancier Vladimir Senkiewicz.

Inundațiile din Moldova. Din Huși se comunică, că Prutul se revarsă încă; la Stălinești și Lunca, apa a pătruns prin 7 locuri, inundând tot șesul până la Vetrișoia.

De asemenea se anunță din Iași că la Sculeni Prutul și Jijia, deși sunt foarte mari, au încetat însă de a mai crește, așa că primejdia inundațiilor e pentru moment evitată.

În schimb câmpia Iași-Cucuteni e aproape întreagă sub apă.

Alegerile din Serbia. Campania electorală urmează foarte agitată în întreaga țară. Partidul liberal opozițional a hotărît să sprijinească pe radicali vechi împotriva radicalilor noui în toate cercurile electorale în cari ei au fost în minoritate. Radicalii vechi speră să câștige 110 mandate din 166.

Provizoriul și austriecii. Deputatul austriac Iosif Pogarnik, vicepreședintele camerei și președinte al comisiei militare, publică azi o declarație despre soarta reformei militare. În această declarație el spune următoarele despre planul provizoriului:

— Este neacceptabilă chiar și ideia venită din partea ungiurească a unui provizoriu, deoarece planul acesta n'ar obține o majoritate de voturi în camera noastră. Comandamentul militar voințe să urce contingentul recruților la 130 mii de oameni, deci cu aproape 30 mii. Cum am putea să aprobăm noi oare o urcare atât de mare a dărei de sânge, când din cealaltă parte nu ni-se dă ușurarea de sarcini ce o oferă serviciul militar de doi ani? Apoi e foarte probabil, că provizoriul acesta ar fi definitiv. Ar fi în interesul cel mai mare al ministrului de războiu, să susțină acest provizoriu, deoarece ar avea el avantajul unui contingent urcat al recruților, fără ca din cauza scurtării serviciului militar el să fie silit a se lupta cu greutățile unei instrucții mai grabnice.

Tinerimea universitară română din Cluj invită la serata literară, ce o va aranja sâmbătă în 9 martie n., la 8 ore seara în localul „Casinei române“ (Unio 12), cu următorul program: Deschiderea ședinței. „Din viața unui artist“ — Ion Luca Caragiale —, conferință de d. Emil Isac. Wieniavsky Légende: solo de violină cu acomp. de pian de d-nii Nicolae Putilean și Eugen Hossu-Longin. Cetine din Caragiale de d. Valer Pop. „Cât aș dori“ de Vasiliu, duet de d-nii Ioan Lup și Ioan Solomon, cu acomp. de pian a d-lui Eugen Hossu-Longin. Închiderea. Prețul de intrare după voie.

Relațiile noastre cu sașii. Se spune, că un sas din Sibiu a vândut un loc mai mare unui alt sas; iar al doilea a vândut locul unor români din un sat vecin, cari apoi l'au împărțit între ei. N'a avut de răs bietul sas, când au dat de veste cealaltii sași, și s'au pornit gazetele săsești cu gură de foc împotriva faptei lui.

Cu sașii cam știm cum stăm din anii trecuți, dar voi români luați pildă de la acei sași, și nu vă înstrăinați averea, nu o dați pe mâna liftelor, cari ar suge din voi și ultimul strop de viață!

Ducesă — bucătăreasă. Zilele trecute în Madrid, în centrul orașului s'au inaugurat un nou splendid hotel, fiind de față și familia regală spaniolă. Inaugurarea aceasta pentru aceea face senzație, pentru că bucătăreasa hotelului este o veritabilă ducesă și este originară din familia ducală San-Lucar. Generalul și-a pierdut averea la jocul de cărți, așa că nevasta și fiica i-a rămas în mizerie după moartea lui. Fiica sa Theresa a învățat lucrul de bucătărie și acum este bucătăreasă în

Nouă Birkenheur Miklós
 Arad, strada Deák-Ferenc 40|a.
 prăvălie! (vis-à-vis) cu hotelul „Vas“. Telefon 890).
 Se primește un învățacel cu purtare bună.

Recomandă noua sa prăvălie de spîterie, deserturi, care pe baza experiențelor făcute din timp de mai mulți ani, a provăzant-o corespunzător pretenziunilor timpului de acum, pentru trebuințele tuturor. Are în prăvălie orișicând șoncă proaspătă de Praga, mezeluri alese în felii, totfelul de cașuri gustoase, precum și coniacuri și licheruri, fructe de sud, orange roșii și mere din Tirol.

Nouă prăvălie!

noul hotel, unde vor descinde familiile aristocrațiilor spaniole.

Provizoriul. Din Viena ni se comunică următoarele: Ieri a avut loc în Viena un mare consiliu militar, la care au luat parte și ministrul comun de război *Auffenberg* și șeful cabinetului militar al moștenitorului de tron. În acest consiliu militar de mare importanță a fost dezbătută reforma militară și în legătură cu aceasta și chestia provizoriului. În cercurile politice bine informate se vorbește, că proiectul reformei militare prezentat camerei va fi revocat. Suntem informați că proiectul unui provizoriu pe un an, a fost primit.

Se afirmă că și acest provizoriu va cuprinde toate favorurile pe cari le oferă proiectele militare, de și serviciul militar va fi de trei ani. În tot cazul după doi ani, vor fi concedieri mai mari.

Vitvorii arhieriei. Din București ni se comunică: Sinodul a fost convocat în ședința extraordinară luni 27 februarie a. c. pentru a recomanda trei arhieriei în locurile vacante prin alegerile de mitropolit și episcopi ce s'a făcut în timpul din urmă.

Se dă ca sigur alegerea ca arhieriei a arhimanditilor: *Puiu*, directorul seminarului din Galai, *Iulian Scriban*, directorul seminarului central din București și *Teofil Mihăilescu*.

Partidele din parlamentul austriac și provizoriul pe un an. În parlamentul austriac se vorbește, că guvernul intenționează cu considerare la criza din Ungaria să înainteze provizoriu despre urcarea contingentului recruților. Singurati-cele cluburi parlamentare în consfăturile lor asupra proiectelor militare se vor ocupa și cu eventualitatea aceasta și în parlament vor pretinde în privința aceasta clarificări dela guvern. Deputații fruntași nu țin de posibilă eventualitatea aceasta, mai cu seamă fiind legea militară propusă sub deviza serviciului de doi ani și așa partidele civile în principiu nu pun nici o pedecă introducerii acestei legi.

Se crede încă, în urma experiențelor de până acum, că provizoriul cu termen scurt în Austria va fi de o durată prea lungă.

Un tată amărit. Din Kecskemét se anunță: Pe țăranul *Molnár József*, din comuna Széptőpuszta l-a amărit atât de mult faptul, că-i luase după o altă doi feciori la miliție, încât în desperare a trimis o petiție ministrului de honvezi, în care îl încunoștința totodată, că dacă pe fiul său cel mai tânăr nu-l eliberează de miliție, el își va împușca pe toți ceilalți 9 copii de acasă — toți minori — și-și va răpune și șieși viața. Nefericitul tată pe jumătate orb, are etatea de 65 ani. Se însurase de două ori și avuse 25 copii, dintre cari îi mai trăiau unsprezece. Soția îi zace de mai mulți ani în pat, iar el abia își mai trăiește viața.

Din ucenic de bărbier amiral. Din Roma vine știrea, că corpul amiralului *Aubry* va fi adus în Roma și va fi înmormântat aci cu mare pompă națională. Orașul lui natal va trimite o impozantă delegație cu prilejul înmormântării comandantului suprem al marinei, tot așa și Neapolul și reunitenia bărbierilor și frizerilor. În tinerețe *Aubry* a fost sodal de bărbier. Fiind înrolat la miliție el a cerut să fie pus la marină. Aici a dat dovezi de multă capacitate, făcându-se cunoscut prin multe descoperiri importante. În sfârșit el obținu la marină cel mai înalt grad: dignitatea de amiral.

Dela lupta din Sebastopol el luă parte în toate luptele navale și deveni comandantul suprem al flotei italiene. El s'a născut dintr'o familie simplă de țărani din Neapole. Meseria de bărbier o învățase dela tatăl său.

Lui *Aubry* nici când nu i-a fost rușine de originea lui și ori de câte ori i-se da prilej, el totdeauna își cerceta orașul natal, privind cu lacrimi în ochi atelierul de bărbierie, de unde el plecase pe cariera splendidă de marinar.

O doamnă italiană și un ofițer turc. Ziarele din Constantinopol povestesc o întâmplare drăgălașă. O frumoasă damicelă italiană, din Constan-

tinopol se plimba în cartierul „magaților” și prin alee având pe cap o pălărie cu pene, care-ți amintea chipul împănat al bersaglierilor. Pălăria „patriotică”, firește a pricinuit mare senzație între publicul turcesc și mulți trecători vedeau în aceasta o demonstrație în contra turcilor.

Damicelii nu i s'a întâmplat nimic, însă cealaltă zi ea primi următoarea scrisoare în limba franceză:

„Domnișoară! Dacă vei mai apare încă odată în public cu pălăria de bersaglier, vei păți un mare necaz!”

Un ofițer turc.

Damicela italiană, căreia nici prin minte nu-i trecuse să demonstreze cu o astfel de pălărie, speriată de scrisoarea amenințătoare, plecă imediat la modistă și o rugă să-și primească îndărăt marfa, care de altfel îi place foarte mult, dar pe care din cauza scrisorii amenințătoare nu cutează s'o mai poarte pe cap. Și ea să dovedească modistei teama de vre-un scandal, îi arată scrisoarea cu pricina.

În cealaltă zi modista așeză pălăria în vitrină iar lângă ea puse și scrisoarea ofițerului turc. Scrisoarea ofițerului deveni o reclamă foarte bună. Căci din ziua aceea toate damele turce și streine grăbian la vitrina aceasta, toate admirând gustul admirabil al damei italiene.

O grevă de protestare a studenților universitari din Petersburg. Din Petersburg se telegrafiază: Studenții universitari s'au hotărât să facă o grevă de 3 zile, prin care să protesteze contra denumirii de profesori universitari, fără de a mai fi aleși și contra prezenței poliției în edificiul universității. Poliția a făcut în universitate mai multe arestări. Căpitanul orașului a pedepsit cu închisoare de 2—3 luni 18 studenți și o studentă.

Intervenirea poliției la universitate ține într'una deoarece turburările studențești n'au sfârșit. S'au confiscat un mare număr proclamații revoluționare, cari le-au primit studenții dela un șir întreg de organizații. Între cei arestați a fost și un nepot al prezidentului Statelor-Unite, *Taft*, care însă după ce s'a legitimat a fost pus pe picior liber.

D. locot. Zorileanu, cunoscutul ofițer aviator dela secția de aviație din România, a fost trimis la Paris ca să achiziționeze pentru armata română mai multe aeroplane tip militar perfecționat.

O moștenire neașteptată. În Paris proprietarul unei cafenele obscure a ajuns la o moștenire care ar fi avut-o cu mulți ani înainte dacă ar fi avut puțin simț de pietate. Un nechiu de al lui, un om cam într'o ureche, îi lăsase ca moștenire un joben turtit, tot ros de vechiu ce era, pe care apoi nepotul nerecunoscător l-a aruncat în camera de vechituri, fără de a se uita la el mai deaproape.

Acum în carnaval un prieten al proprietarului de cafenea ca să-și completeze îmbrăcămintea de carnaval i-a cerut împrumut jobenul acesta. Monnier, căci așa îl cheamă pe prieten, puse cu fală jobenul pe păruca roșie ce o avea pusă pe cap și îi stătea minunat la îmbrăcămintea de vagabond.

În învâlmășeala mulțimii de carnaval i-a căzut lui *Monnier* din cap și când dă să-l ridice, din joben cad tot banenote de 100 franci. Iadată a și fugit cu bogăția găsită la moștenitorul jobenului și i-a arătat comoara, ce era ascunsă în joben.

Drept mulțumită și pietate în amintirea nechiului, nepotul și prietenul său au făcut un chef solemn.

Tulburări studențești sângeroase în Neapol. Guvernul italian n'a voit să împlinească cererea studențimei universitare din Neapol cu privire la examenele ce au să le facă. Din cauza aceasta mai mulți studenți au intrat în săli și au împedecat profesorii de a ține prelegeri, au spart ferestrele, băncile și când poliția a voit să intervină au atacat polițiștii. S'a născut o luptă și învâlmășală între studenți și polițiști. Liniste s'a făcut numai după ce mai mulți studenți și polițiști zăceau deja răniți grav și sângerând la pământ.

În urma tulburărilor universitatea a fost închisă pe două luni de zile. Dacă turburările la redeschidere se vor reînoi guvernul va închide universitatea pe un an întreg.

Noul episcop gr. cat. al Lugojului.

Sunteți informați, că noul episcop gr. cat. al lugojului va fi prepozitul actual d. *Ioan Borș* din Lugoj.

Călătorie de nuntă pe sub mare. Această idee nouă s'a născut, firește, într'o căpătină americană, ba încă într'o căpătină a unui milionar, *Mr. Fleming*, care în 15 martie se va căsători cu fata unui fabricant de sticlă din Chicago. El pentru 4 milioane de coroane a cumpărat un vapor, cu care voințe să vâslească împreună cu tânăra lui aleasă prin adâncimile oceanului Pacific, pe valurile amorului.

Până acuma milionarii erau mulțumiți cu iahturile pompoase, însă averea, așa se vede, le îndeamnă fantazia la luern, care apoi creiază idei tot mai noi.

Ziarele englezești descriu amănunțit construcția celei mai noi submarine, numită „*The Mysterious*”.

Personalul se compune din 15 oameni, 1 medic, 6 oaspeți și servitori pentru însoțirea tinerei perechi. Prânzitorul vaporului este aranjat pentru opt persoane, apoi un dormitor pentru perechea tânără, un salon, fumător, bibliotecă, baie și o garderobă.

Apoi 3 odăi pentru oaspeți cu tot atâtea băi. Medicul și căpitanul au și ei câte un cabin deosebit. „*The Mysterious*” a fost pus la încercare în California și s'a dovedit ca foarte bun.

Toate încăperile sunt aranjate foarte luxoas, iar mai cu seamă tânăra pereche nu va duce nici o lipsă, după cerințele celui mai modern mod de train, când în ziua călătoriei lor de nuntă vaporul se va scufunda în valurile răcoroase ale mării.

În salon se mai găsește și instrumente muzicale, anume: pian, vioară și harfă. Astfel locuitorii mărilor se vor putea și delecta, ascultând frumoase concerte. Valurile, cari trec deasupra lor și sub ei, vor transporta sunetele până la palatul regelui apei, iar „naiadele” vor dansa voinoase la auzul frumoaselor melodii.

Celebritatea vaporului e mai mare, decât a animalelor din apă și firește s'au luat toate măsurile pentru evitarea oricărei nenorociri.

Mari defraudări la banca din Neapol. Din Neapol se anunță: La „Banca din Neapol” s'a dat peste defraudări în sumă de peste un milion de lire. Mai mulți oficanți suspiționați au fost definiți. Defraudările s'au comis extradându-se cocari false.

Statistica operelor muzicale. S'a făcut statistica produselor muzicale pe 1911, atât opere cât și operele.

Lucrările, cari s'au jucat anul trecut se compun astfel: 74 opere, 60 opere, 13 lucrări religioase; 5 fecerii; 3 pantomime, 3 balet și un mister.

Viena, a procurat cel mai mare număr de lucrări: 23 de opere, 4 opere, 1 balet și o pantomimă.

În al doilea rând merge *Berlinul* cu trei opere, 2 opere și o pantomimă.

Drezda a dat 2 opere, 4 opere și două fecerii.

Parisul: 4 opere, o operetă, 1 balet și un mister.

După naționalitate în frunte stau germanii cu 94 lucrări muzicale, italienii cu 19, francezii 12, englezii 7, austriacii 7, ungurii 5, croații 1, polonii 1 și americanii 1.

O blană costisitoare. O mare damă americană a venit zilele trecute la Opera din New-York într'o toaletă destul de stranie.

În loc de manta gentila damă avea o piele de urs căptușită cu brocard galben. Capul admirabil potrivit servea de capușon iar în față cădea o dantelă de Veneția.

„Să nu vinzi scump, dar să târguești ieftin”.
Acesta este secretul succesului nostru.
Cui îi trebuie dar
**mobile frumoase, ieftine
și bune**

Să cerceteze pe
Székely és Réti
fabricanți de mobile
Marosvásárhely, Széchenyi tér nr. 47

Chiar în interesul lui propriu.
Alegere mare în trusouri pentru mirese.
Vânzare în rate fără ridicare de preț.

Premii pentru o literatură românească. Căminul „F. Pop. Rom.” din orașul Ciocanu⁴, care se află în administrarea Universității din Budapesta, se publică în prezenta de 240 coroane pentru tratarea următorului subiect: „Încălțarea Românilor”. Lucrările urmează să fie înaintate până la 31 dec. a. c. și se vor face în limba românească. Rezensiunea operadelor înțrate se va face de către d. dr. Iosif Siegesseu, deputat în Cameră, profesor universitar.

Eroismul unui băiat de 5 ani. Băiatul de cinci ani Gunnar Aberg, din Brastorp cu șase luni înainte de asta a vădășit o adevărată faptă eroică. Pe când părinții săi nu se aflau acasă, s'a aprins casa. Când micul Gunnar a observat primejdia, a intrat în odaie, de unde rând pe rând și-a scos pe cei trei frațiori ai săi, mântuindu-i de la moarte.

Din zăsul „fond pentru fapte eroice” înființat de miliardarul Andrew Carnegie, micul erou a primit ca premiu 500 coroane și un clas de aur.

Cordiana, institut de credit și econ. în Feldău, cu *Filială* în Agnita, și-a ținut adunarea generală în 3 c. în prezența a 108 membri reprezentând 411 voturi. Dezbaterile au decurs în cea mai bună ordine, primindu-se toate propunerile direcțiunii.

În direcțiune s'au reales vrednicul șefcontabil al Albinei, d. Ion *Lăssai*, și prototul din localitate, d. Valeriu *Bonca*. Institutul a lucrat cu un capital de cor. 691 mii, are capital soc. 120 mii, fond de res. 38½ mii, depuneri cor. 379 mii, venitul curat cor. 16.800. Dividenda 9%. Pentru scopuri de binefacere s'au votat cor. 724. Adunarea și-a exprimat condolențe pentru meritul fost jurisconsult al institutului, dr. L. Lomenyi.

Pentru cei ce caută cmoții. O societate pariziană a construit actualmente pe bulevardul st. Jacques case de închiriat înalte de 7 etaje, în apartamentele cele mai înalte costă mai scump. Ați crede poate că motivul acestei măsurii este vederea frumoasă, aerul curat, lumina bogată și liniștea relativă față de șgomotul de jos care nu s'ar mai auzi.

Vă veți înșela rău dacă ați crede una ca asta. Cauza este pur și simplu faptul că din balconul dela etajul al VI-lea și al VII-lea se pot vedea bine apropiatele execuții capitale ale diferiților criminali. Astfel fără să-ți părăiești fotoliul poți asista la această „sarbătoare” și această „feticie” nu poate rămânea neplătită.

Portretul lui Turcuș. După 250 de ani dela producerea lui s'a găsit în sfârșit portretul marei general al regelui Ludovic al XIV.

Acest portret făcut de pictorul Lebrun și de care vorbește în termeni cât se poate de entuziaști ducele de St. Simon în celebrele sale memorii s'a regăsit în galeria unui seigneur spaniol unde a stat două secole și jum. fiind considerat de toată lumea ca pierdut.

Acuma a fost scos de acolo și oferit muzeului armatei.

Mulțumită publică. Emil Masca, cand. de drept, a răscumpărat anunțurile logodnei sale cu d-șoara Alma Damian, donând 20 cor. în favorul reuniunii. Emanuil Mladin măiestru cojocar a donat 32 cor. 80 fil. ca taxă benevolă de membru ajutător al reuniunii.

Cu prilejul „Serii hazlii” s'au încassat total 942 cor. 31 fil. spese au fost de 442 cor. 31 fil. rezultă deci un venit curat de 500 cor. Au suprasolvit: dr. L. Pop 67 cor., Ana Filip 23 cor. 31 fil., dr. C. David 20 c., dr. Z. Chirtop 17 c., dr. Basil Ciura 10 c., Radu L. Boldas, T. Faur, T. Deanca, T. Orlea, S. David, I. Stoica, S. Lazar și P. Piso câte 5 cor., S. Onciu I. Iano și G. Giurgiu câte 4 cor., Al. Goldău și V. Macavein câte 3 cor., N. Oneț, I. Montani, R. Furdul, maiorul N. N., dr. V. Rusu, G. Bardiă, G. Bucer, T. Andreica, A. Iustian, E. Masca, C. David și dr. R. Furdul câte 2 cor., P. Motora, I. Costea, C. Muntean, I. Holder, N. Balosu, B. Roman, Al. Motora, G. Mladin, N. Rose, V. Moldovan și G. Todea câte 1 cor., I. Sneiu 40 fil.

Primească toți acești binefăcători și marimoși donatori, mulțumitele cele mai călduroase.

Abrud, 1 martie n. 1912. *Sabina Bardiă*, casieră. „Reuniunea femeilor române din Abrud, Abr-sat și jur.”

Verdict suspendat. Un caz rar se anunță din Timișoara. Înaintea curții cu jurați de acolo s'a desbătut cri procesul lui Ion Blajovanu, acuzat de crima de omor. Blajovanu a mărturisit că pe când își curăța pușca, din întâmplare și-a împușcat soția. Pe baza acestei mărturisiri cartea cu jurați l'a declarat vinovat pentru săvârșirea crimei de omor intentionat. Președintele tribunalului în urma excepțiilor prezentate de apărător a suspendat verdictul conform paragrafului din codul penal, în baza căruia tribunalul dacă este convins despre nețemeinicia, respectiv motivarea defectuoasă a acuzei, care prin urmare nu pare dovedită, poate suspenda verdictul.

O anecdotă a lui Lister. „Gaulois” din Paris povestește o anecdotă nostimă din viața lordului Lister, vestitul chirurg englez, mort de curând. Odată Lister a fost trezit în noaptea fărziu din somn, spunându-i-se că este chemat la un pacient greu bolnav. Bolnavul vătându-se **amar**, îl primi pe Lister cu următoarele cuvinte:

— Domnule medic, mă sfârșesc, simțesc că voi muri...

Lister îl examină amănunțit și observă că intenționat bolnavul voiește să-și prezinte boala mai gravă și mai primejdioasă decât cum era în realitate.

— Ți-ai pregătit testamentul? — întrebă Lister.

— Dar când a ajuns bunul acesta proprietatea ta? — zise cumnatul; l-ai cumpărat cumva de curând? Căci nu era al tău, ci al...

— De curând, da, foarte de curând, — răspunse Nozdref.

— Dar cum ai făcut ca să cumperi păduri în timp așa de scurt? căci...

— Sunt trei zile acum, am pus mâna pe ea... și pe legea mea, mărturisesc că am plătit-o scump al dracului.

— Acum trei zile tu erai în bălcu.

— Ei! Sophron, cât ești de simplu! Nu se poate adevărat să fii în același timp la târg la treizeci, la cincizeci de verste, și să cumperi aici un teren care îți e la inimă? Eram la târg, da, persoana mea; dar intendentul meu, aici, a lucrat pentru mine.

— Va să zică intendentul tău a iscălit contractul, bravo! era lucru grabnic!... Ei bine, fie. Și cu toată fraza aceasta conciliantă, cicălitorul urma să se îndoiască de prețul cumpărării; nu voese ca probă decât o anumită clătinătură pe care o imprimă capului său vreme de peste cinci minute. Sunt adesea rude destul de plicticoase.

Oaspeții cumpărătorului de păduri fură conduși pe același drum destestabil, la casa domnială.

Nozdref îi conduse deadreptul la cabinetul lui, unde, de altfel, nu era urmă de cărți, de hârtie nici de masă de scris, nici de nimic în ceea ce se vede în orice cabinet; nu era acolo decât niște săbii fără preț (înțelegeți-o cum vă place), apoi

— încă nu — găngăvi pacientul, care acum într'adevăr deveni ca mort. — Apoi d-ta, d-le medic, crezi că...

— Care este notarul public al d-tale?
— Domnul X... Vai!
— Cheamă-l aici!
— Dar, rogu-te, d-le medic, pentru dumnezeu!

Chiamă-l aici, când îți spun. Chiamă totodată și pe tatăl d-tale și-ți chiamă toți copiii.

— Apoi, într'adevăr am să mor?...

— Nu, domnul meu, d-ta nu vei muri în boala aceasta. Însă nu voiește să sufăr, că numai eu să fiu prostul pe care d-ta, d-le, m'ai conturbat în somn.

Un înghițitor de ziare. Un agent de stradă de pe piața Operei din Paris inhăță pe un trecător care aruncase pe jos un ziar după ce-l răscuise mai întâiu mototol. Se știe că la Paris s'a dat ordin să nu se arunce nimic pe jos.

— Mi se pare că mă provoci, strigă agentul furios. Haide ia de jos aia îndată, fără vorbă.

El însă suridea liniștit, pe când agentul își pierdea din ce în ce mai mult răbdarea.

În cele din urmă sergentul declară categoric:

— Pentru mine indiferent dacă nu eulegi de jos mototolul ăsta, eu îți fac proces verbal pentru contravențiune.

— Contravențiune? contravențiune? strigă omul speriat. Te rog lasă nu fă proces verbal, căci iau de jos ziarul și... am să-l înghit.

Zis și făcut. Subt ochii publicului cuprins de mirare strănse ziarul și-l înghiți fășie cu fășie. Ba chiar se pare că simte o deosebită plăcere. După ce termină ospățul său ciudatul individ se prezintă celor de față:

Mă recomand: Sunt Daniel Petro, artist, mândcător de foc și de sticlă pisată. Dacă vre-o persoană dintre voi are vre-un prospect sau vre-un ziar de lăpădat care-l jenează, să mi-l dea mie, îl înghit numai decât... Pot înghiți chiar și pe sergent cu sabie cu tot.

Cum câștigă milionarul Morgan milioanele. Guvernul Statelor unite a numit o comisiune specială, care să studieze apucăturile și starea financiară a trusturilor de oțel a corporațiunii „United States Steel Corporation.” Mc. Rae, care a fost încredințat cu controlarea cărților a făcut în raportul său mai multe desvăliri picante și interesante. Anume la ocazii iasă la iveală cum își câștigă milionarii milioanele lor. Așa raportează Mc Rae despre banca lui I. Piepont Morgan, că la finansarea trustului de oțel a câștigat 345 milioane de coroane. Așa nu-se poate mira nimeni, cum e posibil unui milionar să deie milioanele pentru biblioteci și alte instituții.

Execuție cu cloroform. Directorul penitenciarului din New-York, Weyler, a adresat unor deputați în camera din Maryland (Statele-Unite ame-

FOIȚA ZIARULUI „ROMÂNUL”.

NICOLAE GOGOL

Suflete moarte

(ROMAN)

Trad. de Senior

(44) — Urmare —

Nozdref își conduse musafirii dealungul unui câmp în foarte mare parte neegal, plini de mădăcini și de pietre cari îl făcea nearabil. Boerii noștri trebuiau să urce și să coboară la fiecare pas, să facă ocheluri obositoare, și uneori să treacă peste terenuri de arătură. Ciokof începea să simtă o oarecare oboseală. În multe locuri picioarele se simția pe un pământ afânat și jilav, unde urma pașilor se umplea cu apă, atât de jos era terenul. În primele clipe înaintară cu băgate de seamă; dar, văzând în curând că prudența se întoarcerea împotriva-le, ei merseă drept înainte fără a se uita nade e mai mult sau mai puțin noroi.

După ce străbătură așa o distanță destul de mare, ei văzură în adevăr un hotar, care consta într'un țărș și într'un sântuleț. „Iată hotarul meu — zise Nozdref: tot ce este de partea asta e al meu.” Și chiar de partea cealaltă, niște pădurea aceea pe care o vedem vineție colo în fund, cu țarinele bune din dosul ei, e tot a mea...”

două puști, una cu trei, alta cu opt sute de ruble.

Cumnatul se uită la una și la cealaltă, și din nou clătină din cap... Apoi se arătară niște pumnale *turcești*, pe cel mai bun din ele fiind gravat, prin vre-o greșală de lună seamă, *Saveli Sibiriakof*, ceea ce ar presupune un armonier rus... rus cu neputință... După pumnale se arată o flașnetă. Nozdref, așezat în fața musafirilor, prinse, spre a-i încânta, să învârtă însuși de manivelă. Flașnetă cântă, ba chiar destul de plăcut; dar părea, că este în mecanism o oarecare perturbațiune al cărei efect își avea ciudăteniile sale, căci dela uvertura *tânărul Enrie* trecea, fără altă tranziție decât un fel de sughit ori oftat în mijlocul lui *Malbruch pleacă la răsboiu*, care însuși devenia numai decât valsul *Reginei Prusiei*, luat la a cincia ori a șasea măsură, ca să între, după douăzeci de măsuri, în plina uvertură a *Caravanii din Cair*. Nozdref, simțind, că era acolo ceva pentru regulat, lăsă manivela; dar se găsea în flașnetă aceasta un fluer din cele mai îndărătnice, care stărui încă vreme de mai multe minute să șuere singur, după care scoase niște grohăituri înăbușite în cari se stinge.

După cântecul de flașnetă urmă o revizie de pipe; se găseau de lemn, de porțelan, de spumă de mare; se găseau afumate și neafumate; era o țevă de lemn de trandafir cu un muștuc de chilibar, câștigat de curând la cărți, și o pungă cu tutun cusută de o oarecare contesă, undeva în-

Caut

un candidat de avocat

pentru cancelaria mea avocațială, cu plată staverită după înțelegere reciprocă.

Dr. Aurel Grozda, adv.
Körösbökény (Buteni).
(com. Arad).

Cărămidă

se capătă la jos subscrisul, în fabrica de cărămidă din apropierea gărei

KIRLE ANTAL
Florián-utca 6/b szám.

Tipografia**JER. PREDĂ, Făgăraș**

primește un băiat cu 1—2 clase medii ca

învățăcel

Condiții favorabile. Preferiți sunt cei cari știu ungurește și nemțește.

Sunt recunoscute de calitatea cea mai bună

G H E T E L E

pentru doamni, doamne și copii, pregătite în atelierul propriu al „Asociațiunii călătorilor Aradani” și se pot procura cu prețurile cele mai moderate.

Director: IUSTIN OLAR.

ARAD, Szabadság-tér Nr. 14.

(Filiale în PISCHI și CERMEI).

Concurs.

„CĂMPINA“ inst. de credit și economii societate pe acții în Mociu (Mocs, Kolozs m.) publică concurs pentru un

post de practicant

cu salar anual de cor. 1000.— plătit în rate lunare anticipative. Reflectanții să-și trimită petițiunile până la 28 Martie st. n.

Alesul — dacă va corespunde — după anul de praxă va fi denumit funcționar cu drept de penziune și tantiemă statutară. Postul e de ocupat îndată după alegere.

Direcțiunea.

„DEGANIN“

(scutit prin lege)

e cel mai bun prav pentru stărpirea insectelor de bucătărie, magazine etc.

1 pachet de ½ kgr. costă numai
1 cor. 50 fileri.

Probați odată și vă scăpați de ele, când nu veți mai fi surprinși să aflați moarte în mâncare!

F. A. DEGAN, Fiume
Postafiók 163.

Brânză săcuiască desert

veritabilitate garantată (specialitate).

Brânză de prima calitate în burduf și vană ::

oferă fabrica de brânză de oaie din Ardeal

CAROL ALBRECHT
NAGYSZEBEN, Burgergasse 13—15

Listă de prețuri și modele gratuit și franco.

Cine voiește

rachie curată

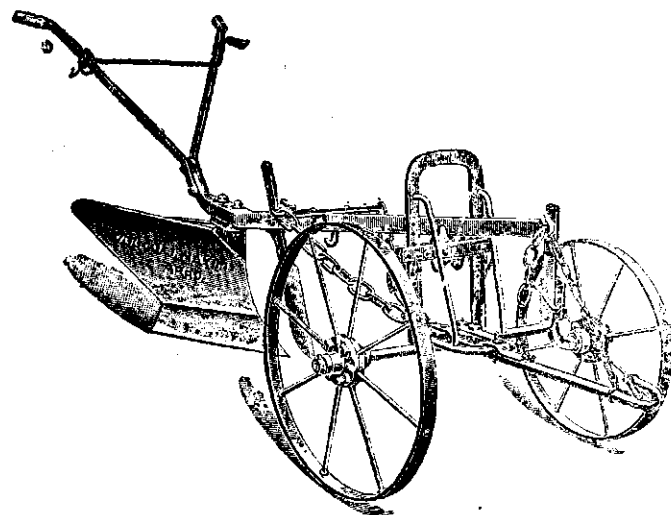
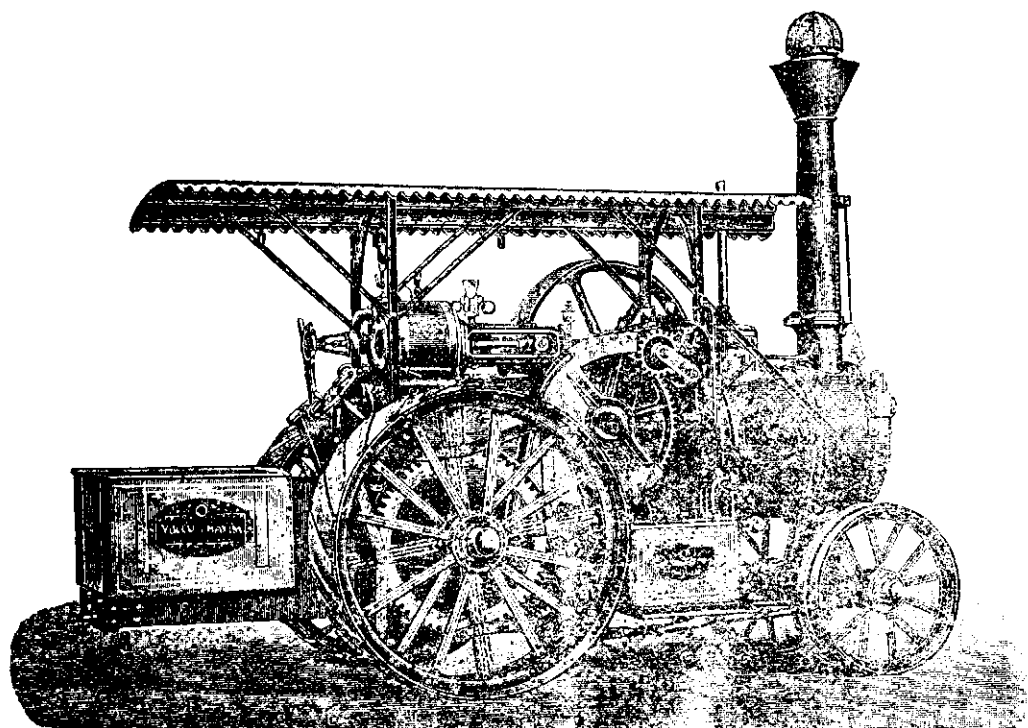
să se adreseze direct la firma cea mai mare românească

Creciun & Voda
din Lugos,

care dispune de căzănării mari proprii în Bănat și Ardeal.

MAXIM I. VULCU fabricant de mașini :
ARAD, Strada Făbián László n-rul 5—6. Telefon nr. 608.

Schimbarea locomobilelor de treerat, să umble singure, o efectuează în prețuri moderate, după sistemele cele mai practice și cunoscute cu lanț, cu roate și cu transmission.

Totfelul de mașini pentru agricultori, precum: pluguri, grape, mașini de semănat, de tăiat nutreț, de secerat, batoase complete de treerat cu aburi; Motor de oleiu brut sau cu benzină. Mai departe instalez totfelul de mori cu abur, motoare sau mori de apă, joagăre sau ferestreu, țiglarie și alte stabilimente mecanice-tehnice după cele mai noi și mai moderne și bine recunoscute sisteme. A se adresa la firma **MAXIM I. VULCU** Arad, strada Făbián László, (lângă gara mare). : : :

Se caută o mașină de 10 ori de 12 puteri de cai spre cumpărare.

BINETH**IGNÁCZ**

ARAD, Szabadság-tér nr. 15.

Atrag atențiunea on. public și recomand magazinul meu bogat asortat cu tot felul de pielării din patrie și străinătate. Comandele din provincă se execută prompt și conștiințios. Pregătesc părți superioare moderne pentru ghete.

Telefon nr. 828.

FISCHER TESTVÉREKfabrică de rolete, ingrădituri, site,
: : rolete de oțel și matrațe : :

ARAD, József főherceg-ut nrul 18.

Fabrica: Kossuth-utca 45.

Recomandă în atenția on. public tot felul de lucruri de brânse, cari se află în magazinul firmei, cu prețuri ieftine.

Ingrădituri dela 30 fil. în sus metru □

Catalog la dorință gratuit.

Telefon 557.

KOHN JAKAB

VĂPSITOR ȘI ZUGRAV.

ARAD, STR. WEITZER-JÁNOS 17.

ANGAJEAZĂ ORICE LUCRARE DE SPECIALITATE. EXECUȚIE SOLIDĂ CU PREȚURI SCĂZUTE. LUCRĂRI PENTRU PROVINCIE SE EXECUTĂ PROMT ȘI ELEGANT.

PRIMA FABRICĂ de MOBILĂ în VĂRȘET**LEONH. SCHULZ**

PROPRIETAR:

Văduva HUGO APFELBAUM

CEL MAI MARE DEPOSIT DE MOBILĂ ÎN UNGARIA DE SUD.

CALITATE PRIMĂ! — PRODUCERI PROPRII
PREȚURI MODERATE.

VĂRȘET STR. KUDRITZER

No. 11 și 16.

(TÂRGUL LEMNELOR). — ÎNTEMEIATĂ LA 1865.

Folosește Doamnă**„Crema Margit“ a lui Földes**
ca fața să-ți fie curată, tineră și plăcută

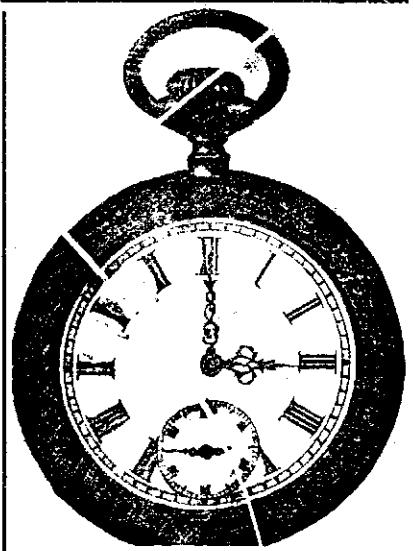
„Crema-Margit“ este materia cea mai plăcută de înfrumusețare a doamnelor din elită și este cunoscută în toată lumea. Putere neîntrecută, stă în compunerea ei norocoasă, pielea o întinereste și rezultat favorabil se poate vedea în decurs de câteva ore.

Deoarece „Crema-Margit“ o imitează și falsifică, Vă rugăm a cere numai în cutii închise cu marca originală, pentru că numai pentru aceia își ia orice răspundere fabricantul.

„Crema-Margit“ e nostrieșă, nu conține untură, compoziție neamestecată, care în străinătate a produs mare senzație.

Prețul 1 cor. ◀ Săpun Margit 70 fil. ▶ Pudra Margit 1.20 cor.

FABRICA:

Laboratoriul lui Földes Kelemen**A R A D.**Cele mai bune **oroloage**Cele mai solide și **juvaericeale**

cele mai moderne

atât pe **bani gata, cât și în****rate pe lângă cheazășie de 10****ani** cu prețuri ieftine, livrează cea

mai bună prăvălie în această provincă

iu întreagă Ungaria

Brauswetter János

orologier în Szeged.

Catalog cu 2000 chipuri, se trimite gratuit.

Notez, că numai aceia vor primi catalogul gratuit, cari îl cer cu provocare la ziarul „Românul“ (ad. scriu că au citit anunțul în „Românul“). Corespondențele se fac în limba maghiară, germană și franceză.

Licitație
concesionată
de autorități

Hoffmann**Sándor**

ARAD, (Palatul teatrului).

Telefon nr. 10.

Vinde

în cantități mari și
pe prețuri foarte re-
duse articole de : :

calitate bună

Cu bani gata va avea
rara ocaziune a-și
procura orice pe pre-
țuri ce se vor stabili
prin învoială obiec-
tele ce ar dori.

Săptămâna aceasta dan-
dele și cordele ce au mai
rămas.

Vânzarea nu va ținea decât
scurt timp.

23 metri pânză 6 6-50, 7—7-50.

Calitate corespunzătoare ori
cărui scop.

Sifonuri Schroll de toate calită-
țile, albituri pentru masă, mă-
saie și șervete cu prețuri scăzute.

Pardesiu pentru dame 7-50—9-50
fl. Se găsește de toate culorile.

Pelerine pentru fete începând
dela 2-50 fl.

Rog priviti galantarele mele.

Jupoane de postav pentru femei 2-50 fl. Preț de reclame mai fine 3-50—4-75.

Ciorapi negri și suri pentru copii pe prețuri nimitor de scăzute.

Atențiune!

Toate familiile românești cari au lipsă de cafea bună, sunt rugate a comanda din Fiume numai dela firma românească **F. A. Degan**, care poartă mare luptă cu concurenții străini și se cuvine să-l încurajăm fiind singurul român care a înțeles acolo lipsa unei firme românești.

Extras din prețurentul firmei **F. A. Degan** din **Fiume** (postafiók nr. 163.)

Nr.		1 Kgr. 5 Kgr.	
		Cor. fl.	Cor. fl.
	Cafea crudă (nepărită) . . .		
1	Santos fină și aleasă *) . . .	3.—	15.—
10	Cuba fină	3.40	16.50
12	„ mai fină	3.50	17.—
14	„ cea mai fină	3.60	18.—
15	„ mărgele	3.50	17.—
16	„ specialitate	3.80	19.—
21	Iava aurie I-a	3.50	17.50
24	Ceylon fină	3.60	18.—
26	„ mărgele plantație	4.—	20.—
28	Mocca arabă (adevărată)	3.80	19.—
106	„Victoria“ (din 3 soiuri)	3.80	19.—

*) Unii comercianți vând cafea Santos colorată „lavé“ sub numirea de Cuba, Jamaica, Portorico, etc. ca să apară ieftină. — Degan însă nu profită de nepriceperea omului.

Pachetele se expediază cu posta de 5 kgr., franco și cu rambursă, în cari se poate alătura și „Deganin“, Tea, Mandule, Stafido etc.

Cereți prețurent românesc gratis!

Cassa de păstrare (reuniune) Săliște.

Primește depuneri spre fructificare fără anuț cu 4 procente, pe lângă anuț cu 4 procente și jum. la sută — iar depuneri mai mari cu 5 procente. Depuneri și ridicări se pot face și prin Cassa de păstrare postală. Darea de camete o plătește institutul. Acordă împrumuturi: pe cambii, pe ipotecă replătibile în rate sau în anuități, pe obligațiuni cu cavenți, ca credite de Cont-curent pe lângă asigurare hipotecară sau de valoare (acții și efecte publice). Dobânda variază între 8 procente și 6 procente la sută, după mărimea împrumutului și asigurarea oferită. Schimbă, adevărat cumpără și vinde, orice fel de monede streine cu, cursul zilei.

Direcțiunea.

! Nou atelier de măsărie !

Am onoare a aduce la cunoștința on. public, că în Arad, strada Wesselényi nr. 1 mi-am deschis un atelier de tâmplărie pentru zidiri și mobile.

Primesc spre efectuare: lucrări pentru zidiri, mobile, portale și aranjamente de prăvălii corespunzătoare pentru timpul prezent în executare modernă, pe lângă prețurile cele mai moderate.

Cerând sprijinul on. public semnez cu toată stima:

IOAN PAPP, măsar de mobile și zidiri.
ARAD, strada Wesselényi nr. 1.

Recomandăm

atelierul (salonul) nostru de croitorie

bine aranjat cu tot felul de stofe moderne atât din patrie, cât și străinătate precum: engleze, franceze și scoțiene, în depozit mare, lucru solid și punctuos pe lângă prețuri moderate.

On. domni din provincă să binevoiască a ne aviza prin o carte poștală, noi în speșele noastre, vom călători la locul chemat. Rugăm binevoitorul sprijin al inteligenței române.

Cu deosebită stimă:

PETRICASȘ și ANCA măestri croitori.
CLUJ, strada Kossuth Lajos, nr. 24 etaj. I.

Primul deposit românesc de piane, pianine și armoniiuri

al profesorului de muzică **T. POPOVICI** în Sibiu strada Cisnădiei nr. 7 (vis-à-vis de otelul „Impăratul roman“), aranjat cu instrumente din cele mai bune fabrici. Impachetarea și transportul sunt gratuite.

Prospecte și informații se dau gratuit.

ANUNȚ.

Aduc la cunoștința foștilor mei mușterii, on. public și tuturor acelor, cari m'au cunoscut sub numele de SEE-LINGER M. ANDOR, că mi-am maghiarizat numele de familie în ARADI și sub această nouă firmă am deschis o prăvălie de ciobotărie în strada Salacz nr. 1 în localitățile Rónay Jenő, dela care am cumpărat depozitul și atelierul. Noua prăvălie am reînnoit-o cu marfă indigenă, americană și engleză, vânzând marfa veche, luată dela Rónay în preț fabricii. Țin în depozit orice ghețe de domni, dame și copii, ghețe de bal, păpuși și pantofi.

Cu stimă:

Aradi (Seelinger) M. Andor
str. Salacz nr. 1.

Grăbiți și comandați vestita

viță de vie americană RIPARIA PORTALIS,

dela cultivătorul român

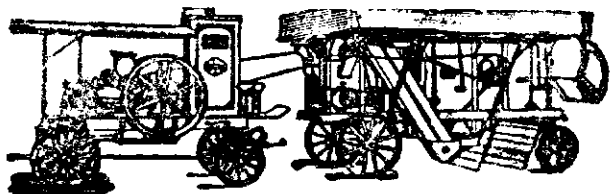
Ioan Mladin, Pauliș (com. Arad).

Ca om expert în cultivarea viței, poate oricine să se adreseze cu cea mai mare încredere.

De prezent are de vânzare:

un milion . . . scurte mia à = 13 coroane
una sută mii lungi mia à = 36 coroane

400 decorațiuni și 36 premii de stat.

Motoare „OTTO“ original.

Locomobile de benzin și Garnituri de trierat cu motoare complete. Motoare de sine mișcătoare. Motoare de ulei brut și gaz sugător

construște în cele mai bune condițiuni

LANGEN & WOLF

FABRICĂ DE MOTOARE.

Filiala: Timișoara-Iosefin,
Stada Bonnaz No. 12.

Cereți gratis cataloage și prețuri curente!

Se caută reprezentanți solizi!

Peste 106.500 bucăți funcționează în toată lumea!

Cea mai veche și mare fabrică de motoare din lume!

Cinci fabrici cu aproape 8000 lucrători și funcționari!

Români! Replantați viile, cu altoi dela firmă română!

„MUGURUL“

INSOȚIRE ECONOMICĂ ELISABETOPOLE
ERZSÉBETVÁROS — (Kisköküllő vm.).

Altoi de vițe!!

Calitate distinsă, pe lângă cele mai moderate prețuri și soiuri de vin de masă viță americană cu și fără rădăcină.

Ochiuri de altoit, viță europeană cu rădăcină.

Se află de vânzare la însoțirea economică

„MUGURUL“

ELISABETOPOLE — ERZSÉBETVÁROS.

Material disponibil în altoi peste
trei (3) milioane.

Școalele noastre de altoi n'au fost
atacate de peronosporă.

Altoii sunt desvoltați la perfecțiune.

La cumpărări pe credit cele mai
ușoare condițiuni de plată!

La cerere preț curent și instrucțiuni
gratis și franco!

Români! Trimiteți băeții la cursul practic de altoit!

Români! sprijiniți firmele românești că numai acelea vă vrea binele.

Prima condiție de reușită este de a folosi material solid!

„Someșana“,

institut de credit și economii, societate pe acțiuni în D. S. —
Filială în Ieandă-mare. — Giro-conto la Banca Austro-Ungară.

Cu capital social acționar de C. 400000.—
Fond de rezervă . . . . . „ 180000.—
efectuește toate operațiunile de bancă.

o o o o o o

Acordă împrumuturi ipotecare, cambiali, pe loccard. etc. — Primește depuneri spre fructificare pentru cari plătește 5 procente interese, iar pentru depuneri mai însemnate și stabile precum și pentru depuneri dela corporațiuni culturale și bisericesti solvește 5 procente și jum. la sută interese. Darea de venit o solvește institutul.

o o o o o o

Depuneri și ridicări se pot face și prin poștă, spre care scop la cerere se trimite cheque-uri poștali. — Corespondența în limba română, maghiară și germană. o o o o o o o o

Direcțiunea.

La tipografia „CONCORDIA“ din Arad, strada
Zrinyi nr. 11a se află de vânzare frumosul roman,
scris de marele filo-român BJÖRNSTJERNE
::: BJÖRNSSON :::

„MARY“

Traducere liberă de HOREA PETRA-PETRESCU.

Prețul unui exemplar 1 cor. + 10 fileri porto.
La comanda de 10 exemplare se expediază
franco. :: Pentru România și străinătate
1.20 Lei + 20 bani porto.

Fondat în anul 1885.

Fondat în anul 1885.

„TIMIȘANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN TIMIȘOARA.

Centrala: Timișoara-centru (Belváros) Piața Balázs-tér Nrul 1 (Palatul Mocsonyi).

Filialele: Buziaș, — Recaș, — Ciacova, — Deta. — Vinga. : :

Capital propriu 2,600.000 cor. Depuneri 5,500.000 cor.

Telefon: Centrala, Direcțiunea: Nrul 510. :-: Contabilitatea: Nrul 1149. Filiala Buziaș Nrul 10.

„ Filiala Recaș Nrul 14. Filiala Ciacova Nrul 16. Filiala Deta Nrul 26. Filiala Vinga Nrul 16.

Depuneri spre fructificare, despre cari eliberează libel. Administrează depuneri cu cete de economizare.

■ ■ ■

Plătește deponenților după mărimea sumei depuse 4 și jumătate și 5 procente interese, fără nici o detragere.

■ ■ ■

După toate depunerile contribuția (darea) de interese o plătește institutul separat.

Depuneri până la 10.000 cor., după starea casei se plătesc și fără abdicere.

■ ■ ■

Escomptează cambii și acordă credite cambiale cu acoperire hipotecară.

■ ■ ■

Dă avansuri pe efecte publice (Lombard).

■ ■ ■

Acordă împrumuturi hipotecare pe case de închiriat și pe proprietăți de pământ.

Nr. telefonului 604.

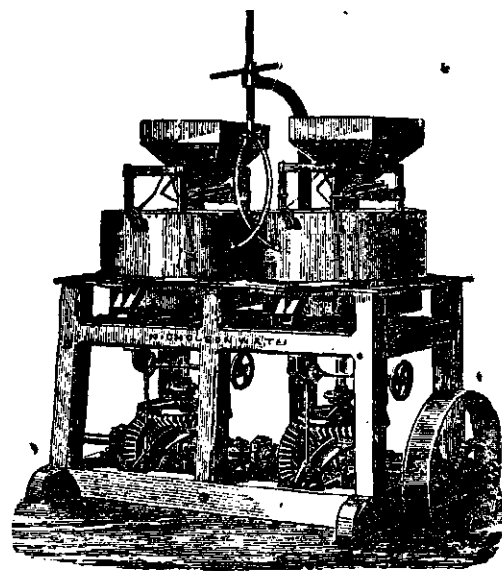
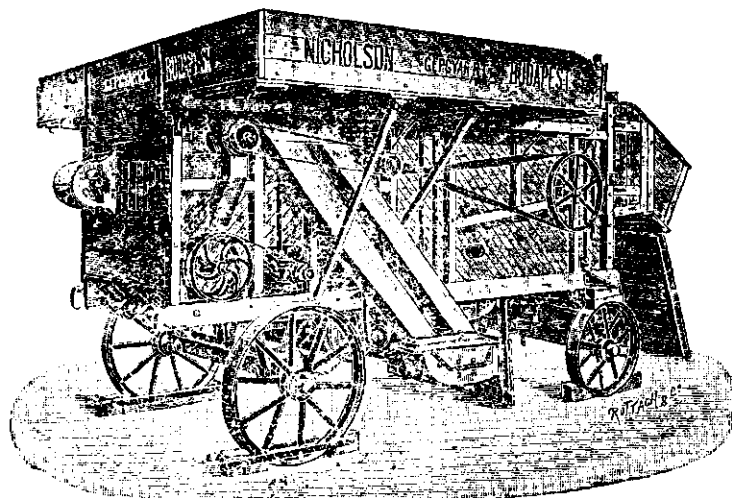
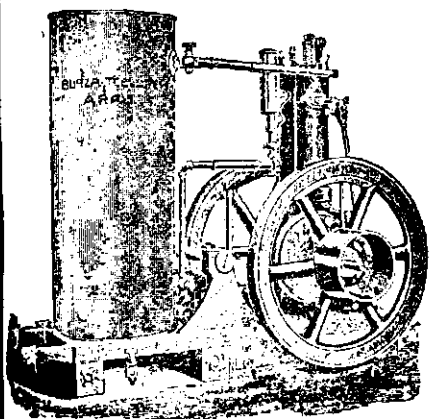
Nr. telefonului 604.

FRĂȚII BURZA

Cea mai mare firmă românească din Ungaria.

Arad, Boros Béni-tér Nr. 1.
(Casa proprie).

Recomandă magazinul lor bogat asortat de **ferării, arme** și tot felul de **mașini agricole** arangem **mori cu motoare, mașini de trierat** cu aburi, mașini de trierat cu motor, și tot felul de **motoare** cu benzină cu oleiu brut și cu sugătoare cu gaz prețurile cele mai moderate și pe lângă plătire în rate.

Cu garnituri pentru trierat și cu prospecte pentru mori servim bucuros, eventual pentru primirea lucrurilor acestora și facerea contractului mergem la fața locului pe spesele noastre. Mare asortiment de osii Steier și originale Winter.
„Catalog trimitem gratuit“.

Nouă tipografie românească în Arad, strada Zrinyi Nr. 1a.

Tipografia „Concordia”

atelier tipografic al ziarului „ROMÂNUL” și al
foii populare a partidului, „POPORUL ROMÂN”

Anunță cu adânc respect onoratului public românesc în-
trarea sa în activitate, în serviciul cultural al neamului,
stând la dispoziția comitetului nostru național. :: ::

Provăzută cu aranjament tehnic modern, care
fi dă putința să execute lucrări alese și
o o artistice în ale tipografiei, o o

Tipografia „Concordia”

are afară de mașina mare, cu care se tipăresc
organele publicistice ale partidului nostru națio-
nal, încă două mașini, noi, apte pentru executarea
celor mai fine lucrări grafice :: :: :: ::

Tipărituri de bancă, tot soiul de tipărituri pentru birouri
avocațiale, invitații, anunțuri și orice fel de tipăritură se
execută solid, frumos și se compută cu prețuri moderate la

Tipografia „Concordia”

Roagă onoratul public românesc pentru binevoitorul sprijin.

Telefon pentru oraș și interurban Nr. 750.